

6502 SAYILI YENİ TÜKETİCİNİN KORUNMASI HAKKINDAKİ KANUN'UN TÜKETİCİ KREDİLERİ BAKIMINDAN GETİRDİĞİ YENİLİKLER

Mehmet Deniz YENER*

Öz

Tüketici kredisi, tüketim amacıyla satın alınan mal ve hizmetlerin finansmanını karşılamaya yönelik bir kredi şekli olarak tanımlanabilir. Tüketici kredisi ihtiyaç mallarının ihtiyaç zamanında satın alınmasına, bunların karşılığı olan ödemelerin ise ileri tarihte ve gelecekteki gelirlerle yapılmasına olanak verir. Tüketici Kredileri, 6502 Sayılı Yeni Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun'un 22. Maddesinde düzenlenmiştir. 6502 Sayılı Yeni Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun bu konuda tüketiciyi koruyucu önemli yenilikler getirmiştir. Sözleşmelerde özel şekil şartları, değişiklik yapma kısıtlamaları, tüketicinin belli sürede cayma hakkı, tüketiciden alınabilecek faiz ve masraflar konusunda kısıtlamalar kredi alan tüketiciyi koruyan başlıca yeniliklerdir.

Anahtar Kelimeler: Tüketici Kredisi, Bankanın Sorumluluğu, Sözleşme, Tüketici Hukuku.

Jel Kodları: K 10, K 12, K 19

THE INNOVATIONS THAT THE NEW CONSUMER PROTECTION LAW NR.6502 BROUGHT ABOUT IN TERMS OF CONSUMER LOANS

Abstract

Consumer credit could be defined as the form of a loan to meet the financing of goods and services purchased. Consumer credit allows the purchase of needed goods on time but with a later date of payment and with future income. Consumer Loans are regulated in Article# 22, on the new Consumer Protection Law # 6502. New Consumer Protection Law # 6502 has brought important innovations on consumer protection. Specific conditions in the contract forms, restrictions on modifications, the right of consumers' withdrawal in a certain period of time, restrictions on interests and expenses which may be taken from the consumer credit borrower are the main innovations that protect the consumer.

Keywords: Consumer Credit, Bank Liability, Contract, Consumer Law.

Jel Codes: K 10, K 12, K 19

* Do. Dr., Marmara Üniversitesi Bankacılık ve Sigortacılık Yüksekokulu Öğretim Üyesi, myener@marmara.edu.tr

Giriş

Tüketici kredilerinin tanımı 28.05.2014 tarihinde yürürlüğe giren 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun'un (7 Kasım 2013 tarih ve 28835 sayılı Resmi Gazete) 22. maddesinde yapılmıştır. Bu maddede tüketici kredileri “*kredi verenin tüketiciye faiz veya benzeri bir menfaat karşılığında ödemenin ertelenmesi, ödünç veya benzeri finansman şekilleri aracılığıyla kredi verdiği veya kredi vermeyi taahhüt ettiği sözleşmeler*” şeklinde tanımlanmıştır. 6502 sayılı yeni Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun herhangi bir sınırlama yapmaksızın banka ile tüketiciler arasındaki her türlü bankacılık hizmetini kapsamı içine almıştır, kanunda tüketici kredilerine ilişkin özel düzenlemeler de yer almaktadır. 4077 sayılı TKHK m.10 tüketici kredisini, tüketicilerin bir mal veya hizmet edinmek amacıyla kredi verenden nakit olarak aldıkları kredi olarak tanımlamakta ve tüketici kredisi kavramın sadece bankalardan veya diğer finansman kuruluşlarından alınan ödünç veya ödünç vadinin girdiği kabul edilmekteydi (Öztek, 2008, 6; Aslan, 2011, 202). 6502 Sayılı Kanun'da tüketici kredilerinin tanımı genişletilmiş, sadece bir mal veya hizmet edinmek amacıyla nakit olarak kredi kullanılması hali değil, benzer finansman metotları da tüketici kredisi tanımı kapsamına alınmıştır (Çınar, 2015, 45; Haznedar, 2014, 9). Kredili mevduat uygulamaları da bugüne kadar Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun kapsamına dâhil değilken bu işlemin de bankanın tüketiciye faiz karşılığında borcun ertelenmesi imkânı sunması sebebiyle bir tüketici kredisi sözleşmesinin bulunduğu kabul edilecek ve kanunun kapsamına dâhil olacaktır (Atamer, 2010, 251). Diğer finansman şekline örnek olarak, kredi kartı sözleşmelerinin faiz veya benzeri bir menfaat karşılığında, ödemesinin üç aydan daha uzun süre ertelenmesi veya benzer şekilde taksitle ödeme imkânı sağlanması hâlinde tüketici kredisi sözleşmesi olarak değerlendirilmesi verilebilir (TKHK m.22/ f.2)(Gümüş, 2014, 79; Çınar, 2015, 45; Aydoğdu, 2015, 238-239; Aslan, 2014, 375-376). Bankanın mevcut bir borcu faiz karşılığında yeniden yapılandığı hallerde de yine ortada bir tüketici kredisi sözleşmesinin varlığı söz konusu olacaktır (Haznedar, 2014, 9). Kanun'un 28. maddesinin gerekçesinde, vadenin geldiği aşamada yapılan faiz karşılığı borcun ertelenmesi imkânı sunan anlaşmaların da bu kapsamda olacağı belirtilmiştir.

4077 Sayılı Kanun'un aksine 6502 Sayılı Kanun'da kredi kartlarına ilişkin özel düzenleme yer almamaktadır. Kredi kartları, tüketici kredileri başlığı altında 22. maddede düzenlenmiştir (Önal, 2014, 31). 6502 Sayılı Kanun'un getirdiği yeniliklerden biri de bazı şartların oluşması halinde kredi kartlarının tüketici kredisi olarak kabul edilmesidir. Kanun'un 22. maddesinin ikinci fıkrasında, “*Kredi kartı sözleşmeleri, faiz veya benzeri bir menfaat karşılığında, ödemenin üç aydan daha uzun süre ertelenmesi veya benzer şekilde taksitle ödeme imkânı sağlanması hâlinde tüketici kredisi sözleşmesi olarak değerlendirilir*” denilerek kredi kartı işlemlerinin bu şartların oluşması halinde tüketici kredisi olarak kabul edileceği belirtilmiştir (Önal, 2014, 31). Bir kredi kartı işleminin tüketici kredisi olarak kabul edilebilmesi için 6502 Sayılı Kanun'un 22/2 maddesinde belirtildiği üzere, faiz veya benzeri bir menfaat karşılığında, ödemenin üç aydan daha uzun süre ertelenmesi veya benzer şekilde taksitle ödeme imkânı sağlanması halinin mevcut olması gerekmektedir (Gümüş, 2014, 79; Aydoğdu, 2015, 238-239; Aslan, 2014, 375-376). Kredi kartı faizsiz taksitlendirme imkanı sunmuyorsa veya son ekstre borcunun tamamı ödeniyorsa,

faiz veya benzeri bir menfaat karşılığında borcun ertelenmesi durumu söz konusu olmadığından bir tüketici kredisi sözleşmesi bulunduğundan söz edilemez.

Kredi kartından nakit avans kullanılması halinin tüketici kredisi olarak kabul edilip edilmeyeceği uygulamada tereddüt uyandıracak bir diğerk husustur. Kredi kartından nakit kullanılması, faiz karşılığında son ödeme tarihine kadar borcun ertelenmesi imkanı sağladığından, 22/2 maddesi çerçevesinde bir tüketici kredisi olarak kabul edilmesi gerekecektir (Haznedar, 2014, 9). Kredi kartı işlemleri tüketici sözleşmeleri kabul edilerek kapsamı da genişletilmiştir. Sadece mal ve hizmet alımları için değil her türlü işlem bakımından kullanım durumu tüketici kredisi niteliğinde kabul edilecektir. Ayrıca, şekil, faiz oranları gibi hususlar da tüketici kredilerine paralel olarak düzenlenecektir (Önal, 2014, 33; Ceylan, 2014, 63).

I- Tüketici Kredilerinde Şekil Şartları

Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun'un uygulama alanının genişletilmiş olmasının en önemli sonucu şekil şartlarına ilişkin düzenlemelerin kapsama dahil tüm işlemlere uygulanmasıdır. Tüketici kredisi sözleşmesinin geçerli olması yazılı şekilde yapılmasına bağlıdır. Şekle uyulmaması halinde sözleşme geçerli olmayacak, ancak geçerli bir sözleşme yapmamış olan kredi veren, sonradan sözleşmenin geçersizliğini tüketicinin aleyhine olacak şekilde ileri süremeyecektir (TKHK m.22/son). Şekil konusu m. 4 de ve ayrıca banka ve kredi kartları bakımından 5464 Sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu m. 24 de düzenlenmiştir. 6502 sayılı yeni Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun'un 4. maddesinde düzenlenen, sözleşmeler ile bilgilendirmelerin en az on iki punto büyüklüğünde olması, bir nüshasının kâğıt üzerinde veya kalıcı veri saklayıcısı ile tüketiciye verilmesi gibi hususlar önemli şekli düzenlemelerdir.

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda (m31/4) sözleşmesinin zorunlu içeriğinin Bakanlık tarafından çıkarılacak Yönetmelik ile belirleneceği belirtilmiştir. Tüketici Kredisi Sözleşmeleri Yönetmeliğinin (22 Mayıs 2015 tarih ve 29363 sayılı Resmi Gazete) 11. ve 12. maddelerinde belirli ve belirsiz süreli kredi sözleşmeleri için ayrı ayrı olmak üzere sözleşmenin zorunlu içeriği düzenlenmiştir. Sözleşmede belirtilen zorunlu içeriğin tüketici ile müzakere edilmemesi ve dürüstlük kurallarına aykırı şekilde tüketici aleyhine hak ve yükümlülüklerde dengesizlik içermesi halinde, söz konusu hükümler haksız şart sayılacak ve Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 5. maddesi uyarınca içerik denetimi sonucunda kesin hükümsüz sayılacaktır (Çınar, 2015, 51). Şekil tüketici sözleşmeleri bakımından geçerlilik şartıdır (Akipek, 1999, 260; Önal, 2014, 34; Öztekin, 2008, 10; İnal, 2005, 289; Aslan, 2011, 205). Şekil şartlarına uygun yapılmamış olan tüketici kredisi sözleşmesinin geçersizliğini ileri sürme MK m.2 anlamında hakkın kötüye kullanılmasına sebep olabilir. Sözleşmenin geçersizliği halinde bu sözleşmeye dayanılarak alınmış olan krediler sebepsiz zenginleşme kurallarına göre geri istenebilecek ve bu sonuç tüketici aleyhine olabilecek, tüketici taksitler halinde yapacağı geri ödemeyi bir kerede yapmak zorunda kalabilecektir. Onun için doktrinde kredinin alınmış olması halinde geçersizlik yaptırımının değil, sözleşmedeki eksikliklerin tüketici lehine doldurulması önerilmektedir (Aslan, 2014, 205; Aslan, 2011, 205; İnal, 2005, 297). Bu şartlarda eksiklik bulunursa sözleşme

hükmü haksız şart kabul edilecek ve tüketici ile müzakere edilmediği kabul edilecektir. Bu durumda söz konusu sözleşme hükmüne bankanın dayanması mümkün olmayacaktır (Çınar, 2015, 51).

Belirli süreli tüketici kredisi sözleşmesinin zorunlu içeriğini düzenleyen Yönetmeliğin 11. maddesine göre, belirli süreli tüketici kredisi sözleşmesinin açık ve anlaşılır biçimde aşağıda yer alan bilgileri içermesi zorunludur:

- a) Kredinin türü.
- b) Tüketicinin adı, soyadı ile kredi verenin ve varsa kredi aracısının unvanı, MERSİS numarası, açık adresi, telefon numarası, varsa diğer iletişim bilgileri.
- c) Kredi sözleşmesinin süresi.
- ç) Kredinin toplam tutarı ve kredi alınmasına ilişkin şartlar ile varsa tüketiciden talep edilecek ücretler.
- d) Bağlı kredi sözleşmesinde sözleşme konusu mal veya hizmete ilişkin bilgi.
- e) Aylık ve yıllık akdi faiz oranı ve akdi faiz oranının uygulanmasına ilişkin şartlar.
- f) Kredi sözleşmesinin kurulduğu tarihte hesaplanan efektif yıllık faiz oranı, bu oranın hesaplanması için kullanılan bütün bileşenler ve tüketici tarafından ödenecek toplam tutar.
- g) Sözleşmenin eki olarak da verilebilecek ödeme planı.
- ğ) Kredi veren ile tüketici arasında kurulan sözleşmenin bir örneğini, düzenlenme tarihinden sonraki ilk yıl için tüketicinin ücretsiz olarak alma hakkı olduğuna ilişkin bilgi.
- h) Kredi sözleşmesine ilişkin bir hesap açılması ve bu hesaptan sadece kredi ile ilgili işlemler yapılması durumunda, bu hesaba ilişkin herhangi bir isim altında ücret veya masraf talep edilmeyeceğine ve bu hesabın, tüketicinin aksine yazılı talebi olmaması hâlinde kredinin ödenmesi ile kapanacağına ilişkin bilgi.
- ı) Gerekğinde noter masraflarının tüketici tarafından ödeneceğine ilişkin bilgi.
- i) Gecikme faiz oranı.
- j) Tüketicinin, ödemelerini ödeme tarihinde yapmamasının ve temerrüde düşmesinin hukuki sonuçları.
- k) Varsa istenecek teminatlar ve bu teminatların tüketicinin edimlerine karşılık olarak alınan şahsi teminatlardan olması halinde her ne isim altında olursa olsun adi kefalet sayılacağına ve tüketicinin alacaklarına ilişkin karşı tarafça verilen şahsi teminatların diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmadıkça müteselsil kefalet sayılacağına ilişkin bilgi.
- l) Cayma hakkının kullanılma şartları, süresi ve usulüne ilişkin bilgi ile bu hakkın kullanılması durumunda anapara ile bu paranın faizini ödeme yükümlülüğü ve hesaplanma şekline dair bilgiler de dâhil olmak üzere cayma hakkının kullanılmasına ilişkin diğer şartlar.

- m) Bağlı kredi sözleşmesiyle ilgili olarak 19 uncu maddede yer alan tüketicinin haklarına ve bu hakların kullanılmasına ilişkin açıklayıcı bilgi.
 - n) Tüketicinin erken ödemede bulunma hakkı ve ödenen tutara göre kredi verenin indirim yapma yükümlülüğüne ilişkin bilgi.
 - o) Tüketicilerin uyuşmazlık konusundaki başvurularını tüketici mahkemesine veya tüketici hakem heyetine yapabileceklerine dair bilgi.
 - ö) Varsa tüketicilerin başvurabileceği diğer çözüm yollarına ilişkin bilgi.
 - p) Kredinin yabancı para birimi cinsinden kullandırılması durumunda, geri ödemeye ilişkin taksitlerin ve toplam kredi tutarının hesaplanmasında, hangi tarihteki kurun dikkate alınacağına ilişkin bilgi.
 - r) Taksit vadesinin, kanunlarda tatil olarak kabul edilen bir güne rastlaması durumunda kendiliğinden bu günü izleyen ve tatil olmayan ilk güne geçeceğine ilişkin bilgi.
 - s) Temerrüt hali de dahil olmak üzere kredi sözleşmelerine dayanılarak yapılan her türlü işlemde bileşik faiz uygulanamayacağına ilişkin bilgi.
- (2) Tüketicinin temerrüde düşmüş olması nedeniyle, ödemenin ertelenmesi veya borcun yeniden yapılandırılmasına ilişkin sözleşme kurulması durumunda, bu sözleşmede birinci fıkrada belirtilen bilgilere ilave olarak kredi sözleşmesinin feshedilmesine ilişkin usul ve şartlara ilişkin bilgi de yer alır. Kredi veren, bu tür sözleşmelerde birinci fıkranın (d), (h), (ı) ve (k) bentlerinde belirtilen bilgilere yer vermeyebilir.

Belirsiz süreli tüketici kredisi sözleşmesinin zorunlu içeriğini düzenleyen Yönetmeliğin 12. maddesine göre, belirsiz süreli tüketici kredisi sözleşmesinin açık ve anlaşılır biçimde aşağıda yer alan bilgileri içermesi zorunludur:

- a) Kredinin türü.
- b) Tüketicinin adı, soyadı ile kredi verenin ve varsa kredi aracısının unvanı, MERSİS numarası, açık adresi, telefon numarası, varsa diğer iletişim bilgileri.
- c) Kredi limitinin ne zaman ve nasıl bildirileceğine ilişkin bilgi ile bu limitin değiştirilmesinde uygulanacak düzenlemeler.
- ) Akdi faiz oranı ile bu oranın uygulanmasına ilişkin şartlar ve değiştirilmesinde esas alınacak düzenlemeler.
- d) Varsa faiz dışında tüketiciden talep edilecek ücretler.
- e) Kredi sözleşmesinin feshedilmesine ilişkin usul ve şartlar.
- f) Gecikme faiz oranı.
- g) Tüketicinin, ödemelerini ödeme tarihinde yapmamasının ve temerrüde düşmesinin hukuki sonuçları.

- ğ) Varsa istenecek teminatlar ve bu teminatların tüketicinin edimlerine karşılık olarak alınan şahsi teminatlardan olması halinde her ne isim altında olursa olsun adi kefalet sayılacağına ve tüketicinin alacaklarına ilişkin karşı tarafça verilen şahsi teminatların diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmadıkça müteselsil kefalet sayılacağına ilişkin bilgi.
- h) Cayma hakkının kullanılma şartları, süresi ve usulüne ilişkin bilgi ile bu hakkın kullanılması durumunda anapara ile bu paranın faizini ödeme yükümlülüğü ve hesaplanma şekline dair bilgiler de dâhil olmak üzere cayma hakkının kullanılmasına ilişkin diğer şartlar.
- ı) Tüketicilerin uyuşmazlık konusundaki başvurularını tüketici mahkemesine veya tüketici hakem heyetine yapabileceklerine dair bilgi.
- i) Varsa tüketicilerin başvurabileceği diğer çözüm yollarına ilişkin bilgi.
- j) Kredi veren ile tüketici arasında kurulan sözleşmenin bir örneğinin düzenlenme tarihinden sonraki ilk yıl için tüketicinin ücretsiz olarak alma hakkı olduğuna ilişkin bilgi.
- k) Ödeme gününün, kanunlarda tatil olarak kabul edilen bir güne rastlaması durumunda kendiliğinden bu günü izleyen ve tatil olmayan ilk güne geçeceğine ilişkin bilgi.

2- Sözleşmede Değişiklik Yapılması Konusunda Kısıtlamalar

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 26. maddesine göre, “Belirli süreli kredi sözleşmesinin şartları, tüketici aleyhine değiştirilemez. Belirsiz süreli kredi sözleşmelerinde faiz oranında değişiklik yapılması hâlinde, bu değişikliğin Yürürlüğe girmesinden otuz gün önce, tüketiciye kâğıt üzerinde veya kalıcı veri saklayıcısı aracılığıyla yazılı olarak bildirilmesi zorunludur. Bu bildirimde, yeni faiz oranının yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak ödemelerin tutarı, sayısı ile aralıklarının değişmesine ilişkin ayrıntılara yer verilir. Faiz oranının artırılması hâlinde, yeni faiz oranı geriye dönük olarak uygulanamaz. Tüketici, bildirim tarihinden itibaren en geç altmış gün içinde borcun tamamını ödemediği ve kredi kullanmaya son verdiği takdirde faiz artışından etkilenmez”. Sözleşmeyle belirlenecek faiz oranının, belirli süreli tüketici kredisi sözleşmelerinde sonradan değiştirilmesi artık mümkün değildir. Belirsiz süreli tüketici kredisi sözleşmelerinde ise Kanun’un 3/f maddesinde belirtilen “kalıcı veri saklayıcısı” yöntemlerinden biri ile önceden tüketiciye bildirilmesi şartıyla faiz oranının sonradan değiştirilmesi mümkündür (6502 Sayılı Kanun m. 26/2). Ancak artırılan faiz oranı geriye dönük olarak uygulanamaz.

Tüketici, faiz artırımının kendisine bildirildiği tarihten itibaren en geç 60 gün içinde borcunun tamamını öder ve kredi kullanmaya son verirse faiz oranı değişikliğinden etkilenmez. (6502 Sayılı Kanun m.26/2). Kredi kartı sözleşmelerine de uygulanacak hüküm BKKK m. 25 ile paralel düzenlemeleri içermektedir. Kanunda belirtilen şartların yerine getirilmesi halinde faiz oranında değişiklik yapılması mümkün olacaktır. Aksi halde faiz artışı şeklinde bir değişiklik uygulanamaz (Önal, 2014, 41; Ceylan, 2009, 937). Banka tarafından yapılacak bildirimde ödeme tutarı, sayısı, aralıkları, vazgeçme hakkı gibi unsurlar mutlaka yer almalıdır.

Kanunun söz konusu hükmü (m.26) Tüketici Kredisi Sözleşmeleri Yönetmeliği'nin 13. maddesinde de aynen tekrarlanmıştır. Ancak, Yönetmelikte, Kanundan farklı olarak, belirsiz süreli kredi sözleşmesinde yer alan akdi faiz oranı dışında diğer sözleşme şartlarında değişiklik yapılması halinde tüketicinin, yazılı olarak veya kalıcı veri saklayıcısı aracılığı ile bilgilendirilmesinin zorunlu olduğuna yer verilmiştir. Yönetmeliğin bu düzenlemesi Kanuna aykırı görünmektedir. Kanunda belirli süreli kredi sözleşmelerinin hiçbir hükmünün tüketici aleyhine değiştirilemeyeceği, belirsiz süreli kredi sözleşmelerinde ise sadece akdi faiz oranındaki değişikliklerin belirli koşullar altında değiştirilebileceği düzenlenmiştir. Kanunda, belirsiz süreli kredi sözleşmelerinde faiz dışında diğer hükümlerin değiştirilebileceğine ilişkin bir hüküm bulunmamaktadır. Bu nedenle, Yönetmeliğin söz konusu hükmünü tüketici lehine yorumlamak ve belirsiz süreli kredi sözleşmelerinde akdi faiz dışında yapılacak değişikliklerin ancak tüketici lehine olması halinde geçerli olacağı, bu halde söz konusu değişiklikler hakkında yazılı olarak veya kalıcı veri saklayıcısı aracılığı ile tüketiciye bilgi verilmesinin de gerektiği kabul edilmelidir (ınar, 2015, 54).

3- Bankanın Sözleşme Öncesi Tüketiciyi Bilgilendirme Yükümlülüğü

6502 Sayılı Kanun ile tüketici kredisi sözleşmeleri bakımından tüketiciye önceden sözleşme öncesi bilgi formu verme zorunluluğu getirilmiştir. Buna göre banka, sözleşmenin kurulmasından makul bir süre önce sözleşmenin koşulları konusunda sözleşme öncesi bilgi formu düzenleyip tüketiciye vermek zorundadır (m.23). Bu makul süre, tüketicinin gerekli araştırmaları yapması, inceleme ve karar vermesine yetecek bir süre olmalıdır (Haznedar, 2014, 9). Sözleşme öncesi bilgi formunun sözleşmenin kurulmasından hemen önce verilmesi halinde bu yükümlülük ihlal edilmiş olacaktır (Önal, 2014, 36). Formun içeriğinin ne olacağı çıkarılacak olan yönetmelikle belirlenecektir (31/4). Tüketici kredisi sözleşmeleri için getirilen sözleşme öncesi bilgi formu düzenleme zorunluluğu hiç kuskusuz faiz karşılığı ödemenin ertelendiği tüm durumlar (örneğin kredili mevduat hesapları) ve Kanun'un 22/2 maddesinde belirtilen uygulama kapsamında kredi kartları için de geçerli olacaktır. Yukarıda belirtildiği üzere bu tür uygulamalar da artık bir tüketici kredisi sözleşmesi olarak kabul edilmektedir (Haznedar, 2014, 9).

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 31/4 hükmünde ön bilgilendirme yükümlülüğünün Yönetmelikle düzenleneceği belirtilmiştir. Tüketici Kredisi Sözleşmeleri Yönetmeliği, 5. maddesinde Yönetmelikte yer alan ön bilgilendirmelerin en az on iki punto büyüklüğünde, anlaşılabilir bir dilde, açık, sade ve okunabilir bir şekilde düzenlenmesi ve bunların bir örneğinin kağıt üzerinde veya kalıcı veri saklayıcısı aracılığıyla tüketiciye verilmesi zorunlu olduğu belirtilmiştir. Yönetmeliğin 6. maddesinde belirli süreli tüketici kredisi sözleşmesinde kredi verenin ve varsa kredi aracısının, tüketiciyi, belirli süreli kredi sözleşmesi ile bağlanmasından makul bir süre önce, kredi sözleşmesi şartları hakkında öngörülen içerikte bir bilgilendirme yapılmasının zorunlu olduğu ifade edilmiş ve bilgilendirmenin içeriğinde yer alacak hususlar sayılmıştır. Yönetmeliğin 6. maddesinin birinci fıkrasına göre, bilgilendirme kapsamında yer alacak hususlar aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

- a) Kredinin türü.
- b) Kredi verenin ve varsa kredi aracısının unvanı, MERSİS numarası, açık adresi, telefon numarası, varsa diğer iletişim bilgileri.
- c) Kredi sözleşmesinin süresi.
- ç) Kredinin toplam tutarı ve varsa tüketiciden talep edilecek ücretler.
- d) Bağlı kredi sözleşmesinde sözleşme konusu mal ve hizmet ile satıcı veya sağlayıcıya ilişkin bilgiler.
- e) Aylık ve yıllık akdi faiz oranı ve bu oranın uygulanmasına ilişkin şartlar.
- f) Efektif yıllık faiz oranının hesaplanması amacıyla kullanılan bütün bileşenleri belirten temsili bir örnek kullanılarak gösterilen efektif yıllık faiz oranı ve tüketici tarafından ödenecek toplam tutar.
- g) Tüketicinin talep ettiği kredi tutarı ve süresi esas alınarak kredi verenin uygulamakta olduğu akdi faiz oranına göre hazırlanacak ve formun eki olarak da verilebilecek örnek ödeme planı.
- ğ) Kredi sözleşmesine ilişkin bir hesap açılması ve bu hesaptan sadece kredi ile ilgili işlemler yapılması durumunda, bu hesaba ilişkin herhangi bir isim altında ücret veya masraf talep edilmeyeceğine ve bu hesabın, tüketicinin aksine yazılı talebi olmaması hâlinde kredinin ödenmesi ile kapanacağına ilişkin bilgi.
- h) Gerektiğinde noter masraflarının tüketici tarafından ödeneceğine ilişkin bilgi.
- ı) Gecikme faiz oranı.
- i) Tüketicinin, ödemelerini ödeme tarihinde yapmamasının ve temerrüde düşmesinin hukuki sonuçları.
- j) Tüketicinin yazılı olarak veya kalıcı veri saklayıcısı ile açık talebi olmaksızın krediyle ilgili sigorta yaptırılmayacağına ilişkin bilgi ve sigortaya ilişkin hizmetlerin kredi veren dışında bir sağlayıcıdan da alınabileceğine ilişkin açık bir ifade.
- k) Varsa istenecek teminatlar ve bu teminatların tüketicinin edimlerine karşılık olarak alınan şahsi teminatlardan olması halinde her ne isim altında olursa olsun adi kefalet sayılacağına ve tüketicinin alacaklarına ilişkin karşı tarafça verilen şahsi teminatların diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmadıkça müteselsil kefalet sayılacağına ilişkin bilgi.
- l) Cayma hakkının kullanılma şartları, süresi ve usulüne ilişkin bilgi ile bu hakkın kullanılması durumunda anapara ile bu paranın faizini ödeme yükümlülüğü ve hesaplanma şekline dair bilgiler de dâhil olmak üzere cayma hakkının kullanılmasına ilişkin diğer şartlar.
- m) Tüketicinin erken ödemede bulunma hakkı ve ödenen tutara göre kredi verenin indirim yapma yükümlülüğüne ilişkin bilgi.
- n) Kredi talebinin olumsuz sonuçlanması halinde tüketicinin derhal ve ücretsiz olarak bilgilendirileceğine ilişkin bilgi.
- o) Sözleşme öncesi verilen bilgilerin kredi veren için sağlayıcı olacağı süreye ilişkin bilgi.

Yönetmeliğın 6. maddesinin ikinci fıkrasında, tüketicinin temerrüde düşmüş olması nedeniyle ödemenin ertelenmesi veya borcun yeniden yapılandırılmasına ilişkin yeni bir sözleşme kurulması durumunda birinci fıkrada yer verilen bilgilere ilave olarak kredi sözleşmesinin feshedilmesine ilişkin usul ve şartlara ilişkin bilgi de verileceğı, kredi verenin bu tür sözleşmelere ilişkin ön bilgilendirmede yukarıda belirtilen (d), (ğ), (h), (j) ve (k) bentlerindeki bilgilere yer vermeyebileceğı düzenlenmiştir. Yine aynı hükmün üçüncü fıkrasında, kredili mevduat hesabı şeklinde olan ve kredinin talep üzerine veya üç aylık bir süre içinde geri ödenmesini öngören kredi sözleşmesinin kurulması durumunda, yukarıda belirtilen bentlerde yer verilen bilgilere ilave olarak kredi sözleşmesinin feshedilmesine ilişkin usul ve şartlara ilişkin bilgi ile uygulanabilir durumlarda, tüketiciden, herhangi bir zamanda, kredinin tamamının geri ödenmesini talep edilebileceğine ilişkin bilgi de verileceğı, kredi verenin bu tür sözleşmelere ilişkin ön bilgilendirmede yukarıda belirtilen (d), (g), (ğ), (h), (j), (k) ve (1) bentlerindeki bilgilere yer vermeyebileceğı düzenlenmiştir (Çınar, 43).

Yönetmeliğın 7. maddesinde belirsiz süreli tüketici kredisi sözleşmelerinde ön bilgilendirme yükümlülüğünün içeriğinde yer alacak hususlar düzenlenmiştir. Aşağıda belirtilen bilgiler dışında ilave bilgilerin verilmesi durumunda, ilave bilgilerin ayrı bir belge ile tüketiciye verilmesi zorunludur. Tüketicinin makul bir süre önce bilgilendirileceğı hususlar şöyledir. (Yön. m.7/1)

- a) Kredinin türü.
- b) Kredi verenin ve varsa kredi aracısının unvanı, MERSİS numarası, açık adresi, telefon numarası, varsa diğeri iletişim bilgileri.
- c) Kredi limitinin ne zaman ve nasıl bildirileceğine ilişkin bilgi.
- ç) Akdi faiz oranı ile bu oranın uygulanmasına ilişkin şartlar ve değıştirilmesinde esas alınacak düzenlemeler.
- d) Varsa faiz dışında tüketiciden talep edilecek ücretler.
- e) Kredi sözleşmesinin feshedilmesine ilişkin usul ve şartlar.
- f) Gecikme faiz oranı.
- g) Tüketicinin, ödemelerini ödeme tarihinde yapmamasının ve temerrüde düşmesinin hukuki sonuçları.
- ğ) Tüketicinin yazılı olarak veya kalıcı veri saklayıcısı ile açık talebi olmaksızın krediyle ilgili sigorta yaptırılmayacağına ilişkin bilgi ve sigortaya ilişkin hizmetlerin kredi veren dışında bir sağlayıcıdan da alınabileceğine ilişkin açık bir ifade.
- h) Varsa istenecek teminatlar ve bu teminatların tüketicinin edimlerine karşılık olarak alınan şahsi teminatlardan olması halinde her ne isim altında olursa olsun adi kefalet sayılacağına ve tüketicinin alacaklarına ilişkin karşı tarafça verilen şahsi teminatların diğeri kanunlarda aksine hüküm bulunmadıkça müteselsil kefalet sayılacağına ilişkin bilgi.
- ı) Cayma hakkının kullanılma şartları, süresi ve usulüne ilişkin bilgi ile bu hakkın kullanılması

durumunda anapara ile bu paranın faizini ödeme yükümlülüğü ve hesaplanma şekline dair bilgiler de dâhil olmak üzere cayma hakkının kullanılmasına ilişkin diğer şartlar.

- i) Kredi talebinin olumsuz sonuçlanması halinde tüketicinin derhal ve ücretsiz olarak bilgilendirileceğine ilişkin bilgi.
- j) Sözleşme öncesi verilen bilgilerin kredi veren için bağlayıcı olacağı süreye ilişkin bilgi.

4- Tüketici Kredilerinde Cayma Hakkı

6502 Sayılı Kanun ile getirilen yeniliklerden biri de tüketici kredilerinde tüketicieye tanınan cayma hakkıdır. Bu imkân tüketici kredisi niteliği gösteren kredi kartlarında da kullanılabilir (Önal, 2014, 38). Kanun'un konuyu düzenleyen 24.maddesinde; *“Tüketici, on dört gün içinde herhangi bir gerekçe göstermeksizin ve cezai şart ödemeksizin tüketici kredisi sözleşmesinden cayma hakkına sahiptir. Kredi veren, cayma hakkı olduğu konusunda tüketicinin bilgilendirildiğini ispat etmekle yükümlüdür. Cayma hakkı konusunda tüketicinin bilgilendirilmemesi halinde süresi geçse bile tüketici sorumlu olmayacak ve bu hakkı kullanabilecektir. Cayma hakkının kullanıldığına dair bildirim cayma hakkı süresi içinde kredi verene yöneltilmiş olması yeterlidir. Cayma hakkını kullanan tüketicinin krediden faydalandığı hâllerde, tüketici, anaparayı ve kredinin kullanıldığı tarihten anaparanın geri ödendiği tarihe kadar olan sürede tahakkuk eden faizi en geç cayma bildirimini kredi verene göndermesinden sonra otuz gün içinde geri öder. Bu süre içinde ödeme yapılmaması hâlinde tüketici kredisinden cayılmamış sayılır. Faiz, akdi faiz oranına göre hesaplanır. Tüketiciden, hesaplanan akdi faiz ve bir kamu kurum veya kuruluşuna veya üçüncü kişilere ödenmiş olan masraflar dışında herhangi bir bedel talep edilemez”* denilmektedir.

Bu düzenleme gereğince, tüketicinin kredi sözleşmesini imzalayıp krediyi kullandıktan sonra dahi 14 gün içerisinde tüketici kredisi sözleşmesinden cayma hakkı vardır. Bu hak konusunda kredi verenin tüketicieyi önceden bilgilendirme zorunluluğu bulunmaktadır. Tüketici cayma hakkını kullanabilmesi için 14 gün içinde bu durumu kredi verene bildirmek durumundadır. Tüketicinin on dört gün içinde sözleşmeden cayabileceği belirtilmekle birlikte bu sürenin hangi andan başlayacağı konusunda açık bir ifade mevcut değildir (Gümüş, 2014, 186). Söz konusu düzenlemede cayma hakkı konusunda tüketicinin bilgilendirilmesi gerektiğinin belirtilmiş ve bunun ispatı kredi verene yüklenmiştir. Bu durumda, on dört günlük sürenin başlangıcı için tüketicinin bilgilendirilmesinin de gerektiği kabul edilmelidir. Eğer sözleşme kurulduktan daha sonra tüketici bilgilendirilmişse cayma hakkı bu bilgilendirme yapıldıktan sonra başlayacaktır (Aydoğdu, 2015, 245; Gümüş, 2014, 186; Çınar, 2015, 67). Cayma beyanı, bozucu yenilik doğuran bir niteliğe sahiptir ve herhangi bir geçerlilik şekline bağlı değildir. Bununla birlikte ispat açısından cayma hakkının yazılı yapılması uygun olur (Çınar, 2015, 67). Kanunda kullanılan “cayılmamış sayılır” ifadesi bir varsayım olup, otuz günlük sürede ödeme yapılmaması halinde cayma hakkı hiç kullanılmamış kabul edilecektir (Gümüş, 2014, 188; Çınar, 2015, 67). Sözleşme konusu kredi tutarı, tüketicinin rızası doğrultusunda onun adına açılan bir hesaba veya tüketicinin daha önce mevcut bir hesabına yatırılabilir. Her iki halde de tüketicinin krediden faydalandığı kabul

edilecektir (ınar, 2015, 67). Tüketicinin, kredi tutarının kredi veren banka nezdinde bulunan hesapta olduğu ve söz konusu hesapta para hareketi olmadığından krediden faydalanmamış sayılacağını ileri sürmesi mümkün değildir. Kredi sözleşmesi yapılmakla birlikte kredi veren henüz borcunu ifa etmemiş, nakdi kredi tutarı tüketicinin hesabına yatırmamış, nakit olarak ödememişse olabilir. Aynı şekilde, kredi kartı sözleşmelerinde borcun vadesinin üç aydan fazla bir süre ertelenmesi konusunda anlaşılmış, ancak henüz erteleme yapılmamış olabilir. Tüm bu hallerde cayma hakkını kullanan tüketiciden cayma süresine kadar işlemiş akdi faizin istenmesi mümkün değildir (ınar, 2015, 67). Tüketici cayma hakkını kullanacak olursa 30 gün içerisinde anaparayı ve iade tarihine kadar işleyecek akdi faizi geri ödemek zorundadır. Tüketicinin cayma hakkını kullanması bir masrafa neden olmuş ise ve bu masraf zorunlu bir masraf ise (ipotek fek harcı, rehin kaldırma noter masrafı vs.) tüketicinin bu masrafa katlanması gerekecektir. Bu tür masraflar haricinde kredi veren cayma hakkını kullanan tüketiciden cezai şart ve benzeri isim altında ücret talep edemez (Haznedar, 2014, 12).

6502 Sayılı Kanun'un 24. maddesinde düzenlenen cayma hakkı, tüketicinin tüketici kredi sözleşmesinden cayması ile ilgilidir. Tüketicinin kredi sözleşmesinden değil de bu kredi ile satın aldığı mal veya hizmete ilişkin satış sözleşmesinden cayması durumu ve bu durumun tüketici kredisine ilişkin yansımaları, bağlı kredi ile ilgili 30. maddede düzenlenmiştir (Önal, 2014, 38). Kredi sözleşmesinden cayma hakkı 6502 Sayılı Kanun'da sadece tüketici kredileri için kabul edilmiştir. Konut, finansmanı kredilerinde tüketicinin kredi sözleşmesinden cayması hukuken mümkün değildir. Ancak, bağlı konut finansmanı kredisi sözleşmesiyle ve ön ödemeli olarak konut alımı söz konusu ise tüketicinin konut alımına ilişkin sözleşmeden cayması mümkün olup bu durum 43.maddede düzenlenmiştir (Haznedar, 2014, 12).

5- Bağlı Kredi Niteliği Gösteren Tüketici Kredilerinde Bankanın Tekeffül Sorumluluğu ve Tüketicinin Cayma Hakkı

Tüketici kredileri konusunda yapılan ayrımlardan biri de serbest (nakdi) tüketici kredisi ve bağlı tüketici kredisi ayrımıdır. Serbest tüketici kredisi, kredi veren tarafından, tüketiciye, istediği mal veya hizmeti, istediği satıcıdan alması için doğrudan ve nakit olarak verilen kredidir (Öztek, 2008, 8; Aslan, 2011, 212). Bu tür kredilerde kredi veren kurum tüketicinin hangi satıcıdan hangi marka malı alacağını belirlemeden krediyi vermektedir. İhtiyaç kredisi, taşıt kredisi gibi krediler serbest tüketici kredileridir (Öztek, 2008, 8). Serbest tüketici kredilerinde banka krediyi tek seferde verir ve tüketici de aldığı krediyi işleyen faiziyle birlikte belli bir süre içinde geri öder. Bağlı tüketici kredisinde ise serbest tüketici kredisinden farklı olarak üçlü bir ilişki bulunmaktadır. Bağlı tüketici kredisinde, satıcı ve tüketici arasında satış sözleşmesi, banka ve tüketici arasında tüketici kredisi sözleşmesi, banka ile satıcı arasında da çerçeve sözleşme vardır (Öztek, 2008, 8; Aslan, 2011, 212). Bağlı kredi, tüketicinin bir mal ya da hizmetin tedariki için kredi kullandığı durumlarda, belirli şartların varlığı halinde kredi veren müteselsilen sorumlu kılabildeği kredilerdir (Haznedar, 2014, 19). Kredi veren ile satıcı-sağlayıcı arasında bir mal veya hizmetin tedarikine ilişkin özel bir anlaşma yoksa ve tüketici edineceği mal veya hizmeti kendisi

belirlediye, bu mal veya hizmetin bedeli kredi veren tarafından ödenmiş olsa dahi ortada bir bağlı kredi ilişkisinin varlığından söz edilemez (Ceylan, 2014, 72). Tüketici kredisine ilişkin sözleşme kredi veren ve tüketici arasında kurulduğundan sözleşme konusu kredinin kural olarak tüketiciye ifa edilecektir. Ancak, nakdi kredinin bağlı kredi niteliğini haiz olması halinde ya da sözleşmede kredinin üçüncü bir kişiye ödeneceği kararlaştırılmışsa, kredi tüketiciye değil doğrudan satıcı veya sağlayıcıya ödenir (Çınar, 2015, 46; Aslan, 2011, 212; Akipek, 1999, 276-279; Gezder, 1998, 213)

4077 Sayılı Kanun döneminde Yargıtay tarafından verilen kararlarda genellikle, bağlı krediden söz edilebilmesi için kredi sözleşmelerinde satıcının veya satın alınacak mal/hizmetin açıkça belirtilmesinin gerektiği ifade edilmiştir (Yargıtay 13.Hukuk Dairesi, 21.12.2010, 2010/5104 E. 2010/17480 K. "4077 Sayılı Yasa'nın 10/5 maddesi uyarınca, kredi veren kuruluşun verdiği kredinin bağlı kredi sayılabilmesi için, kredi verenin tüketici kredisini belirli marka, bir mal veya hizmet satın alması ya da belirli bir satıcı veya sağlayıcı ile yapılacak satış sözleşmesi şartı ile vermesi gerekir. 6502 Sayılı Kanun yürürlüğe girdiğinde ise sözleşmede satın alınacak mal/hizmetin ne olduğu belirtilmemiş olsa dahi bağlı kredinin varlığından söz edilebilecektir.

Tüketici kredilerinde hangi durumların varlığı halinde kredi sözleşmesi ile satış sözleşmesi arasında ekonomik bir birliktelik olduğu 30. maddede belirtilmiştir. Buna göre;

- a) Satıcı veya sağlayıcının tüketici için krediyi finanse etmesi (örneğin banka ile satıcı/sağlayıcı arasında yapılan özel anlaşmaya istinaden tüketiciye bir mal veya hizmetin satın alınımında faiz indirimi sağlanması)
- b) Kredi verenin kredi sözleşmesinin imzalanması veya hazırlanması ile ilgili olarak satıcı veya sağlayıcının hizmetlerinden yararlanması (örneğin, satıcı sağlayıcının banka adına kredi başvurusunu kabul etmesi, belgeleri imzalatması) durumlarında yine bağlı kredinin varlığı kabul edilecektir.
- c) Belirli bir mal veya hizmetin verilmesinin kredi sözleşmesinde açıkça belirtildiği, durumlarından en az birinin varlığı hâlinde ortada ekonomik birliğin bulunduğu kabul edilecektir (Atamer, 2010, 266; Aslan, 2014, 397-398; Aydoğdu, 2015, 252; Gümüş, 2014, 207). Satın alınacak mal veya hizmetin sözleşmede gösterilmesi 6502 Sayılı Kanun'da ekonomik birliğin bir göstergesi olarak kabul edilmiş, ancak 4077 Sayılı Kanun'da olduğundan farklı olarak bir ön koşul olarak kabul edilmemiştir (Atamer, 2010, 266).

Konut finansmanı kredilerinde bağlı kredi durumunu düzenleyen 35.maddede tüketici kredilerinde bağlı krediyi düzenleyen 30.maddedeki tanıma bağlı kalınmış ve "Bağlı kredi sözleşmesi; konut finansmanı kredisinin münhasıran belirli bir konutun satın alınması durumunda bir sözleşmenin finansmanı için verildiği ve bu iki sözleşmenin objektif açıdan ekonomik bir birlik oluşturduğu sözleşmedir" denilmiştir. Bununla birlikte, bu maddede tüketici kredilerine ilişkin 30.maddede olduğu gibi ekonomik birliktelik halleri açıkça sayılmamıştır. Ancak, 30.maddede yer alan ekonomik birliktelik hallerinin konut finansmanı kredileri için de geçerli olacağı söylenebilir (Haznedar, 2014, 20).

6502 Sayılı Kanun'da kredili mevduat hesaplarının ve belirli Şartların varlığı halinde kredi kartlarının tüketicici kredisi olarak kabul edilmesi bu tür krediler için de bağlı kredi kavramını beraberinde getirmiştir. Tüketiciciye faiz veya benzeri bir menfaat karşılığında, ödemenin üç aydan daha uzun süre ertelenmesi veya benzer Şekilde taksitle ödeme imkânı sunulduğu kredi kartı işlemlerinde, aynı zamanda tüketiciciye bu banka kredi kartının kullanılması Şartıyla fiyat veya benzeri avantajlardan yararlanma imkânı sunulmuş işe ve bu Şekilde tüketicici belirli bir mal veya hizmet alımına yönlendirilmiş işe ortada bağlı kredinin bulunduğundan bahsedilebilecektir. Bağlı kredi 6502 Sayılı Kanun'da sadece tüketicici kredisi sözleşmeleri ve konut finansmanı sözleşmeleri için kabul edildiğinden, kredi kartlarının tüketicici kredisi olarak kabul edilmediği durumlarda herhangi bir Şekilde bağlı kredi durumundan söz edilemeyecektir (Haznedar, 2014, 20).

Bağlı kredinin sonuçları bakımından 6502 Sayılı Kanun ile getirilen yeniliklerden en önemlisi tüketicinin cayma hakkını kullanması ile ilgilidir. Buna göre, tüketicinin mal veya hizmet tedarikine ilişkin sözleşmeden cayması ve bunu 7 gün içinde kredi verene de bildirmesi halinde bağlı tüketicici kredisi sözleşmesinin herhangi bir tazminat veya cezai Şart ödeme yükümlülüğu olmaksızın sona erecektir (6502 Sayılı Kanun m.17, m.30/3). 4077 Sayılı Kanun'da bu yönde bir düzenleme bulunmamaktaydı. Söz konusu bu değişiklik ile bağlı tüketicici kredilerinde cayma hakkının kullanması sebebiyle ortaya çıkan satıcının satış bedelini iade etmeme riski tüketiciler açısından ortadan kalkmış, bu risk kredi verene yüklenmiştir.

Bağlı tüketicici kredileri bakımından m.30/3'de belirtilen bu esas, bağlı konut finansmanı kredileri bakımından 43. maddede farklı Şekilde düzenlenmiştir. Buna göre, ön ödemeli olarak alınan taşınmaz kısmen veya tamamen bağlı krediyle satın alınmış işe, bağlı kredi sözleşmesi, sözleşmenin kurulduğu tarihte hüküm doğurmak üzere cayma hakkı için belirlenen 14 günlük sürenin sonunda yürürlüğe girecektir. Ayrıca, konut finansmanı kuruluğu, cayma hakkı süresi içinde tüketiciden faiz, komisyon, yasal yükümlülük ve benzeri isimler altında hiçbir masraf talep edemeyecektir.

Bağlı kredinin varlığı halinde, mal veya hizmet hiç ya da gereği gibi teslim veya ifa edilmez işe satıcı, sağlayıcı ve kredi veren, tüketicinin satış sözleşmesinden dönme veya bedelden indirim hakkını kullanması hâlinde müteselsilen sorumlu olacaktır (Aslan, 2014, 399-400; Aydoğdu, 2015, 253; Gümüş, 2014,210).

Tüketicici, ayıplı mal ve hizmet nedeniyle seçimlik haklarından bedelden indirim hakkını kullanırsa mal ve hizmeti satın almak için kullandığı bağlı kredi de aynı oranda indirilir ve kredi veren tarafından tüketiciciye yeni bir ödeme planı tanzim edilir. Tüketicinin sözleşmeden dönme hakkını kullanması hâlinde işe, o güne kadar yapılmış olan ödemenin iadesi hususunda satıcı, sağlayıcı ve kredi veren yine müteselsilen sorumlu olacaktır (TKHK, 30/4).

4077 Sayılı Kanun'da, ayıplı bir mal veya hizmet söz konusu olup da tüketicici, tüketicici kredisi sözleşmesinden döner veya bedel indirimi talep ederse kredi verenin bundan müteselsilen sorumlu olacağı belirtilmiş (m.4, m.10), ancak kredi veren tarafından tüketiciden kredinin geri ödenmesi talep edildiğinde tüketicinin buna ne Şekilde karşı koyabileceğine değinilmemiştir. Buna karşılık 6502 Sayılı Kanun'da tüketicici kredileri bakımından, tüketicinin bedel indirimi

hakkını kullanması halinde, bağı kredinin de ayıp oranında indirileceği ve buna göre yeniden ödeme planı hazırlanacağı, tüketicinin sözleşmeden dönme hakkını kullanması halinde, bakiye borçtan kurtulacağı ve o zamana kadar yapmış olduğu ödemelerin kendisine iadesinin gerekeceği açıkça düzenlenmiştir (m.30/4) (Çınar, 2015, 49).

Ancak, kredi verenin sorumluluğu zaman itibari sınırlanmıştır. Kredi veren, malın teslim veya hizmetin ifa edilmediği durumlarda satış sözleşmesinde veya bağı kredi sözleşmesinde belirtilen malın teslim veya hizmetin ifa edilme tarihinden, malın teslim veya hizmetin ifa edildiği durumlarda malın teslim veya hizmetin ifa edildiği tarihten itibaren, kullanılan kredi miktarı ile sınırlı olmak üzere bir yıl süreyle sorumludur (TKHK, 30/4). Kredi veren, malın teslim veya hizmetin ifa edilmediği durumlarda satış sözleşmesinde veya bağı kredi sözleşmesinde belirtilen malın teslim veya hizmetin ifa edilme tarihinden, malın teslim veya hizmetin ifa edildiği durumlarda malın teslim veya hizmetin ifa edildiği tarihten itibaren, kullanılan kredi miktarı ile sınırlı olmak üzere bir yıl süreyle sorumludur (Aydoğdu, 2015, 254; Gümüş, 2014, 212).

4077 Sayılı ve 6502 Sayılı Kanun bakımından ayıplı bir mal veya hizmet söz konusu olduğunda kredi veren sadece sözleşmeden dönülmesi veya bedel indirimi talep edilmesi durumunda sorumlu tutulabilmektedir. Onarım veya misli ile değışiklik talepleri ise sadece satıcı/sağlayıcıya karşı yöneltilebilir (Haznedar, 2014, 22; Deryal, 2014, 65). Tüketicinin ayıplı mal ve hizmet nedeniyle sahip olduğu onarım ve değışim hakları kredi verene yöneltilemez ise de ayıplı mal ve hizmet dışında sözleşmenin hiç veya gereğı gibi ifa edilmemesi hallerinde doğan tazminat borcundan kredi veren sorumlu olmalıdır. Ayrıca, girişimcinin temerrüdü söz konusu ise tazminat ve sözleşmeden dönme halinde iade borcundan kredi veren, tüketiciye karşı, girişimci ile birlikte müteselsilen sorumludur (Gümüş, 2014, 211; Çınar, 2015, 49)

Konut finansmanı kredilerinde bağı kredi durumunu düzenleyen 35. maddede, tüketici kredilerinde bağı krediyi düzenleyen 30. maddedeki düzenlemeye bağı kalınmış ve “*Bağı kredilerde, konutun hiç ya da gereğı gibi teslim edilmemesi nedeniyle tüketicinin bu Kanununun 11 inci maddesinde belirtilen seçimlik haklarından birini kullanması hâlinde, satıcı ve konut finansmanı kuruluşu müteselsilen sorumludur*” denilmiştir. Bu maddede tüketici kredilerine ilişkin 30. maddede olduğu gibi, tüketicinin sözleşmeden dönme veya ayıp oranında indirim talep etmesi halinde, müteselsil sorumluluğun bu taleplere ne şekilde yansıtacağı açıkça ifade edilmemiştir. Bununla birlikte, 30. maddede yer alan ve yukarıda değınilen sonuçların bağı konut finansmanı kredileri bakımından da geçerli olacağı düşünölmektedir (Haznedar, 2014, 24). Ayrıca, 35. maddenin gerekçesinde, tüketicinin, bedelin indirilmesi olasılığını seçtiğı hallerde, konut finansman kuruluşuna yapacağı taksit ödemelerini de o oranda indirebileceğı; sözleşmeden dönmesi halindeyse, o ana kadar yapmış olduğu tüm ödemelerin iadesini talep edebileceğı belirtilmiştir. Bu ifadelere yer verilmiş olması da bu yöndeki görüşü desteklemektedir.

Kredi verenin bağı tüketici kredisinden kaynaklanan bu sorumluluğu; malın teslim veya hizmetin ifa edilmediği durumlarda satış sözleşmesinde veya bağı kredi sözleşmesinde belirtilen malın teslim veya hizmetin ifa edilme tarihinden, malın teslim veya hizmetin ifa edildiği durumlarda ise malın teslim veya hizmetin ifa edildiği tarihten itibaren, kullanılan kredi miktarı

ile sınırlı olmak üzere bir yıldır. Bağlı kredi şeklindeki konut finansmanı kredilerinde de aynı esas benimsenmiştir (m.25). Kredi verenin bağlı krediden bir yıl süre ile sorumlu tutulabilmesi, 4077 Sayılı Kanunda yer almayan bir düzenlemedir. Aynı şekilde, bağlı tüketici kredilerinde kredi verenin ancak kredi limiti ile sınırlı olarak sorumlu tutulabileceği de 4077 Sayılı Kanun'da yer almayan bir düzenlemedir.

6- Faiz Konusunda Yapılan Değişiklikler

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanımda (m.25 ve m.26), kredi verenin elde edeceği faiz oranı, belirli ve belirsiz süreli kredi sözleşmelerinde farklı düzenlenmiştir. Kanunun 25. maddesine göre; Belirli süreli tüketici kredisi sözleşmelerinde faiz oranı sabit olarak belirlenir. Sözleşmenin kurulduğu tarihte belirlenen faiz oran tüketici aleyhine değiştirilemez. Tüketici kredisi sözleşmelerinde, akdi faiz, efektif yıllık faiz veya kredinin toplam maliyetinin yer almaması durumunda, kredi tutarı faizsiz olarak sözleşme süresinin sonuna kadar kullanılır. Efektif faiz oranı, olduğundan düşük gösterilmişse, kredinin toplam maliyetinin hesaplanmasında esas alınacak akdi faiz oranı, düşük gösterilen efektif faiz oranına uyacak şekilde yeniden belirlenir Bu hâllerde ödeme planı, yapılan değişikliklere göre yeniden düzenlenir” Yine aynı Kanunun 26. maddesine göre, “Belirli süreli kredi sözleşmesinin şartları, tüketici aleyhine değiştirilemez. Belirsiz süreli kredi sözleşmelerinde faiz oranında değişiklik yapılması hâlinde, bu değişikliğin yürürlüğe girmesinden otuz gün önce, tüketiciye kâğıt üzerinde veya kalıcı veri saklayıcısı aracılığıyla yazılı olarak bildirilmesi zorunludur. Bu bildirimde, yeni faiz oranının yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak ödemelerin tutarı, sayısı ile aralıklarının değişmesine ilişkin ayrıntılara yer verilir. Faiz oranının artırılması hâlinde, yeni faiz oranı geriye dönük olarak uygulanamaz. Tüketici, bildirim tarihinden itibaren en geç altmış gün içinde borcun tamamını ödedeği ve kredi kullanmaya son verdiği takdirde faiz artışından etkilenmez”.

Buna göre, belirli süreli kredi sözleşmelerinde faiz oranı sabit olup, tüketici aleyhine değiştirilmesi mümkün değildir. Ancak faiz oranı tüketici lehine değiştirilebilir (Aslan, 2014, 248; Gümüş, 2014, 195; Aydoğdu, 2015, 246; ınar, 2015, 59) Belirsiz süreli kredi sözleşmelerinde, kredi veren belirli koşulları yerine getirerek faiz oranını değiştirebilir. Belirsiz süreli kredi sözleşmelerinde faiz değişikliğinin tüketiciye en az otuz gün önceden yazılı ya da kalıcı veri saklayıcısı ile bildirilmesi zorunludur. Bu bildirimde, yeni faiz oranının yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak ödemelerin tutarı, sayısı ile aralıklarının değişmesine ilişkin ayrıntılarda yer almalıdır. Değiştirilen yeni faiz oranı önceki orandan fazla ise bu oran, tüketiciye bildirim yapılmasından sonra ileriye yönelik olarak hüküm doğuracaktır (Gümüş, 2014, 19; ınar, 2015, 59). Bildirim hiç yapılmamış veya Kanunda belirtilen şekle uygun yapılmamışsa, tüketici değiştirilmiş olan faiz oranından etkilenmez. Ancak, faiz oranının azaltılması halinde bildirim yapılmamış ya da şekle uyulmamış olsa bile geçmişe dönük olarak tüketicinin daha az olan faiz oranından yararlanması mümkündür (ınar, 2015, 59). Değiştirilen faiz oranı daha yüksek ise tüketici, bildirim tarihinden itibaren en geç altmış gün içinde borcun tamamını öder ve kredi kullanımına son verirse faiz artışından etkilenmeyecektir. Tüketicinin bu hakkını kullanması

halinde, bildirim yapıldıktan sonra geçen 60 günlük süre için, kredinin tamamı ödenirken değişiklikten önceki faiz oranına göre hesap yapılacaktır (Gümüş, 2014, 197).

6502 Sayılı Kanun'un 25/2 maddesinde, “Tüketici kredisi sözleşmelerinde, akdi faiz, efektif yıllık faiz veya kredinin toplam maliyetinin yer almaması durumunda, kredi tutarı faizsiz olarak sözleşme süresinin sonuna kadar kullanılır. Efektif faiz oranı, olduğundan düşük gösterilmişse, kredinin toplam maliyetinin hesaplanmasında esas alınacak akdi faiz oranı, düşük gösterilen efektif faiz oranına uyacak şekilde yeniden belirlenir. Bu hâllerde ödeme planı, yapılan değişikliklere göre yeniden düzenlenir” hükmüne yer verilmiştir. İlgili madde, sözleşmede efektif ve akdi faizin veya toplam maliyetinin gösterilmemesi halinde faizsiz kredi sözleşmesinin kurulmuş sayılacağını kabul etmiştir (Aslan, 2014, 382; Gümüş, 2014, 192; Aydoğdu, 2015, 246; Çınar, 2015, 59). Madde gerekçesinde sözleşmenin faizsiz kullandırılmış sayılması nedeniyle kredi verenin sözleşmede yer alması zorunlu kılınan esaslı unsurları eksiksiz biçimde tüketiciye bildirilmesinin sağlanacağı ifade edilmiştir. Efektif faiz, kredinin toplam maliyetinin yıllık yüzde değeri üzerinden gösterilmesidir. Yararlandırılan kredi karşılığındaki akdi faiz yanında kredi için kararlaştırılan masraf, komisyonlar da efektif faiz oranının içinde yer alır. Akdi faiz (nominal faiz) ise kredi karşılığında kararlaştırılan aylık veya yıllık görünürdeki faiz oranını ifade eder (Gümüş, 2014, 192; Aydoğdu, 2015, 247; Çınar, 2015, 59).

Tüketici kredisi sözleşmelerinde taraflarca kararlaştırılmış bir faiz oranı bulunmuyorsa faiz uygulanmayacağına yönelik bu madde hukukumuzda yeni giren bir düzenlemedir. Asli kural, sözleşmede taraflarca belirlenmiş bir faiz oranı bulunmuyorsa 3095 Sayılı Kanun'un 1. maddesi gereğince yasal faiz uygulanmasıdır (Haznedar, 2014, 13). Esasen Tasarı'nın ilk hali 3095 Sayılı Kanun'a paralel bir şekilde bu tür durumlarda yasal faiz uygulanmasını öngörüyorken sonradan değişikliğe uğramış ve düzenleme mevcut haliyle yasallaşmıştır. Söz konusu maddenin gerekçesinde; düzenlemenin 23.3.2001 tarihli Tüketici Sözleşmelerine İlişkin İsviçre Kanunu 15. maddesi örnek alınarak hazırlandığı ve sözleşmenin eksiksiz bir biçimde düzenlenmesini disipline etmek amacıyla bu düzenlemeye yer verildiği belirtilmiştir. Tüketici kredisi sözleşmelerinde belirtilen bu düzenlemeye konut finansmanı kredileri bakımından yer verilmemiştir. Konut finansmanı Kanun'da ayrı bir bölümde düzenlendiğinden, konut finansmanı sözleşmelerinde yasaya uygun şekilde bir faiz oranı belirtilmez ise bunun müeyyidesi genel kural gereğince yasal faiz uygulanması olmalıdır.

Sözleşmede yer alacak olan faiz oranının banka tarafından serbestçe belirlenip belirlenemeyeceği, Türk Borçlar Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu'nun ilgili hükümlerine göre değerlendirilmelidir. Bu sorunun kredi kartı sözleşmelerinden ve 6502 Sayılı Kanun ile artık tüketici kredisi olarak kabul edilen kredili mevduat hesabı sözleşmelerinden ayrı olarak sadece tüketici kredileri ve konut finansmanı kredileri özelinde tartışılması gerektiği düşünülmektedir (Haznedar, 2014, 13). Kredi kartı sözleşmeleri bakımından 5464 Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu düzenlemesi uygulanacaktır. (5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'nun 26. maddesinde “Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, azami akdi ve gecikme faiz oranlarını tespit etmeye yetkilidir ve belirlediği bu oranları 3 ayda bir açıklar” denilmektedir. Merkez Bankası bu Kanun'a istinaden çıkarttığı Kredi Kartı İşlemlerinde Uygulanacak Azami Faiz

Oranları Hakkında Tebliğ ile belirlemektedir. Ayrıca, tüketicinin niteliğindeki kredi kartı işlemleri bakımından uygulanacak faiz oranı da yine bu Tebliğ ile belirlenecek azami faiz oranlarını geçmeyecektir. (6502 sayılı Kanun m.22/2).

Kredili mevduat hesabı sözleşmeleri bakımından ise 5411 Sayılı Bankacılık Kanunu ile uygulanabilecek azami akdi ve gecikme faiz oranları özel olarak düzenlenmiştir. 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 144.maddesi gereğince Bakanlar Kurulu, bankaların kredi işlemlerinde uygulayacakları azami faiz oranlarını belirleme yetkisine sahip olup bu yetkisini Merkez Bankasına devretmesi yine aynı madde gereğince mümkün bulunmaktadır. Bakanlar Kurulu da bu yetkisini 16.10.2006 tarih ve 2006/11188 sayılı kararıyla Merkez Bankasına devretmiştir. Merkez Bankası almış olduğu bu yetkiye istinaden çıkardığı 2006/1sayılı “Mevduat ve Kredi Faiz Oranları ve Katılma Hesapları Kar ve Zarara Katılma Oranları İle Kredi İşlemlerinde Faiz Dışında Sağlanacak Diğer Menfaatler Hakkında Tebliğ” ile Bankaları kredi işlemlerinde uygulayacakları faiz oranlarını belirleme bakımından serbest bırakmıştır. (Tebliğ m.4) Ancak, 25.05.2013 tarih ve 28657 sayılı resmi gazetede yayınlanan değişiklik ile Tebliğin anılan 4.maddesine kredili mevduat hesapları yönünden bir istisna getirilmiş ve “Kredili mevduat hesaplarında uygulanacak azami akdi ve gecikme faiz oranları, 2.4.2006 tarih ve 26127 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kredi Kartı İşlemlerinde Uygulanacak Azami Faiz Oranları Hakkında Tebliğ (Sayı:2006/1)’in 3 üncü maddesinde belirlenen akdi ve gecikme faiz oranlarını geçemez” denilmiştir (Yağcı, 2013, 428; Haznedar, 2014, 13).

Tüketici kredileri ve konut finansmanı kredileri bakımından faiz konusunda farklı görüşler bulunmaktadır. Reisoğlu, bankalar tarafından kullanılan her türlü kredinin Türk Ticaret Kanunu m.19/2 gereğince “ticari iş” olarak kabul edilmesi gerektiğini, ticari işlerde ise faizin TTK m.8/2 gereğince serbestçe belirlenebileceğini kabul etmektedir. (Reisoğlu, 2012, s.110). Tüketici işlemi ise, mal veya hizmet piyasalarında tüketici ile satıcı-sağlayıcı arasında yapılan her türlü hukuki işlemi ifade etmektedir (TKHK m.3). Nihai kullanım/tüketim amacıyla (ticari olmayan amaçla) bir mal veya hizmeti edinen kişi olan tüketici açısından işlem tüketici işlemi niteliğindedir. Ancak, tüketicinin yaptığı işlemin karşı tarafında yer alan satıcı-sağlayıcı ise ticari ve mesleki nitelikte hukuki işlemde bulunmaktadır ve onun açısından bu işlem ticari iş niteliğindedir. TTK m.19/2 gereğince taraflardan biri için ticari iş niteliğinde olan hukuki işlem diğer taraf için de ticari iş niteliğinde sayılacağına göre, tüketici işlemi, ticari işin zıddı niteliğinde değildir (Yağcı, 2013, 427 vd). Adi iş ve ticari iş ayrımından bağımsız olarak özel hükümlerden doğan ve ticari anapara faizine ve ticari temerrüt faizine sınırlama getiren hükümler TTK m.8 hükmüne sınırlama getirecektir. Bu konuda TTK m.8/3’de “Tüketicinin korunmasına ilişkin hükümler saklıdır” düzenlemesi yer almaktadır. Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun hükümlerine bakıldığında, anapara faizine ilişkin değil, temerrüt faizine ilişkin olarak ve bazı tüketici işlemleri yönünden düzenlemeler ve sınırlamalar bulunduğu görülmektedir. TTK m.8/3 hükmü, anapara faizi ve temerrüt faizi oranına ilişkin düzenleme getiren TTK m.8/1 hükmünün yalnızca ticari temerrüt faizine istisna getirmektedir (Yağcı, 2013; 427 vd). Bununla birlikte, ağırlıklı görüş Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun çerçevesinde giren kredilerde akdi faiz ve temerrüt faizinin Türk Borçlar Kanunu’nun 88 ve 120. maddelerinde belirtilen kısıtlamalara tabi olması gerektiği yönündedir. (Aydoğdu, 2010, 122; Can, 2014, 107).

Kredi kartları ile ilgili bir dava ile ilgili verdiği karardan Yargıtay'ın da bu görüş eğiliminde olduğu anlaşılmaktadır. Yargıtay 13.Hukuk Dairesi, 19.12.2013, 2013/18014 E. – 2013/30720 K. “Uygulanacak yıllık temerrüt faizi oranı, sözleşmede kararlaştırılmışsa, bu oran (sözleşme ile kararlaştırılacak yıllık temerrüt faizi oranı), birinci fıkra uyarınca belirlenen yıllık faiz oranının yüzde yüz fazlasını aşamaz. (TBK .m. 120/f.2 atfıyla 3095 Sayılı Yasa m. 2- adi işlerde %9 + yüzde yüz fazlası yani %9 = 18 ’ i; ticari işlerde avans faizinin yüzde yüz fazlasını yani avans faizinin iki katını, (1.1.2011 tarihinden 31.12.2012 tarihine kadar avans faizi %15 olduğundan iki katı olan %30’u aşamayacaktır) Hal böyle olunca; mahkemece, hükmedilecek alacak miktarının yukarıda açıklanan şekilde temerrüt tarihinden itibaren yıllık % 18 temerrüt faizi ile davalıdan tahsiline karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde aylık %9 faizi ile tahsiline’ karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.”

Tüketici kredilerinde bileşik faiz de yasaklanmıştır. Bileşik faiz, faizin anaparaya ilave edilerek bulunacak meblağ üzerinden tekrar faiz uygulanması halini ifade etmektedir. Bankacılık uygulamasında bu durum sözleşme faizinin anaparaya ilave edilerek bunun üzerinden yine sözleşme faizi uygulanması veya sözleşme faizinin anaparaya ilave edilerek bunun üzerinden gecikme faizi uygulanması şeklinde gerçekleşmektedir (Haznedar, 2014, 15). 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun’un 4/7 maddesinde, 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Hakkındaki Kanun’un 26. maddesinde belirtilen düzenleme ile paralel olarak, temerrüt hali de dâhil olmak üzere tüketici işlemlerinde bileşik faiz uygulanamayacağı belirtilmiştir. Esasen 01.07.2012 tarihinde yürürlüğe giren yeni 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile bileşik faiz uygulamasının kapsamı daraltılmış ve 762 sayılı eski Türk Ticaret Kanunu’nun 8. maddesinin ikinci fıkrası ile konu hakkında bankalara tanınmış olan istisna kaldırılmıştır.

7- Bankanın Gecikme Sebebiyle Dönme Hakkı ve Kredinin İadesi

6502 Sayılı Kanununun 28. Maddesi; “Belirli süreli kredi sözleşmelerinde tüketicinin taksitleri ödemede temerrüde düşmesi durumunda, kredi veren, borcun tamamının ifasını talep etme hakkını saklı tutmuşsa, bu hak ancak kredi verenin bütün edimlerini ifa etmiş olması, tüketicinin de birbirini izleyen en az iki taksiti ödemede temerrüde düşmesi hâlinde kullanılabilir.” Kredi verenin bu hakkı kullanabilmesi için tüketiciye en az otuz gün süre vererek muacceliyet uyarısında bulunması zorunludur.” şeklindedir. Madde başlığında temerrüt denilmişse de aslında kredi alanın taksitlerden birini ödemede temerrüdü halinde kredi verenin borcun tamamını talep edebilmesi yani borcun tamamının iadesi düzenlenmektedir. Esasen bir taksit için temerrüt tarihi bankanın gönderdiği ihtarin tüketicinin eline ulaştığı tarihtir. Kredi veren, tüketiciye ödeme yapması için bir süre vermiş ise bu sürenin sonunda tüketici temerrüde düşer. Hesap özetiyle birlikte geçerli adrese tebliğ usulüne uygun bir ihtardır. Temerrüt halinde borcun tamamının iadesini talep edebilme ise bazı özel şartlara bağlanmıştır. Bu düzenleme öncelikle belirli süreli krediler için uygulanabilir. Buna göre, tüketici kredilerinde (m.28) ve konut finansmanı kredilerinde (m.34) tüketicinin borcun tamamı bakımından, henüz vadesi gelmemiş olan taksitler de dahil olmak üzere temerrüde düşürülebilmesi için; Kredi verenin sözleşmede borcun tamamının ifasını talep

etme hakkını saklı tutması, kredinin belirli süreli olması, kredi verenin tüm edimlerini yerine getirmiş olması, tüketicinin birbirini izleyen iki taksiti ödemede temerrüde düşmüş olması, tüketicie 30 günlük süre verilerek muacceliyet ihtarında bulunulmuş olması gerekmektedir (Aslan, 2014, 388; Aydoğdu, 2015, 250; Gümüş, 2014, 202 vd.). Bu şartlar gerçekleşir ve tüketici borcun tamamı için temerrüde düşerse, tüketiciden talep edilebilecek alacak hesaplanırken muaccel kılınan ancak henüz vadesi gelmemiş olan taksitlere ilişkin faiz, komisyon ve benzeri masraflar dikkate alınmayacak, bunların borçtan düşülmesi gerekecektir. (m.28/2) (Aslan, 2014, 388; Aydoğdu, 2015,250; Gümüş, 2014, 202 vd.).

Kredili mevduat hesapları ve 22. maddenin ikinci fıkrasında belirtilen durumların varlığı halinde kredi kartları birer tüketici kredisi sözleşmesi olarak kabul edilmekte ise de, temerrüt için yukarıda yer verilen koşullara tabi olmayacaktır. Kredili mevduat hesapları ve kredi kartları belirsiz süreli kredi sözleşmeleridir, 28. maddede belirtilen temerrüt koşulları sadece “belirli süreli tüketici kredisi sözleşmeleri” için geçerli olduğundan, bu tür krediler için uygulanamaz (Haznedar, 2014, 7).

6502 Sayılı Kanun ile temerrüt konusunda getirilen yeniliklerden bir diğeri de, konut finansmanı kredilerinde herhangi bir taksitin vadesinde ödenmemesi durumunda 5 iş günü içinde tüketicie iadeli taahhütlü posta yoluyla bildirim yapılması koşuluna (4077 Sayılı Kanun m.10/B) yeni Kanun’da yer verilmemiş olmasıdır.

4077 Sayılı Kanun’un 10/A maddesinde yer alan “Kredi veren tarafından tüketicie gönderilen dönemsel hesap özetleri, 10 uncu maddenin ikinci fıkrasının (d) bendinde öngörülen ödeme planı hükmündedir.” Düzenlemesi sebebiyle doktrinde kredi kartından kaynaklanan bir borç için temerrüdün, tüketici kredileri için geçerli olan temerrüt koşullarına tabi olacağı kabul edilmekteydi. Buna göre, tüm kredi kartı borcunun muaccel hale gelmesi için, tüketicinin kendisine hesap özetinde belirtilen asgari tutarı iki dönem üst üste ödememesi gerektiği kabul edilmekteydi. (Akipek, 2003, 103-119). 6502 Sayılı Kanun’da, 4077 Sayılı Kanun’un 10/A maddesinde yer alan bu hükme benzer bir hüküm yer almadığından ve 5464 Sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu’nda da aksi öngörülmediğinden, artık banka hesap özetinde belirtilen asgari tutar ödenmediğinde diğeri hesap özeti dönemini beklemezsizin kredi verenin kart hamilini tüm borç tutarı bakımından temerrüde düşürme imkanına sahip olacağı kabul edilmektedir (Haznedar, 2014, 19).

8- Tüketiciden Alınabilecek Masraflar Konusunda Yenilikler

6502 Sayılı Kanun’un 4. Maddesinde, “Tüketiciden; kendisine sunulan mal veya hizmet kapsamında haklı olarak yapılmasını beklediği ve sözleşmeyi düzenleyen yasal yükümlülükleri arasında yer alan edimler ile sözleşmeyi düzenleyen kendi menfaati doğrultusunda yapmış olduğu masraflar için ek bir bedel talep edilemez. Bankalar, tüketici kredisi veren finansal kuruluşlar ve kart çıkaran kuruluşlar tarafından tüketicie sunulan ürün veya hizmetlerde ise tüketiciden faiz dışında alınacak her türlü ücret, komisyon ve masraf türleri ile bunlara ilişkin usul ve esaslar Bakanlığın

görüşü alınarak bu Kanunun ruhuna uygun olarak ve tüketiciyi koruyacak şekilde Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından belirlenir (3). Bu Kanunda düzenlenen sözleşmelere istinaden tüketiciden talep edilecek her türlü ücret ve masrafa ilişkin bilgilerin, sözleşmenin eki olarak kâğıt üzerinde yazılı şekilde tüketiciye verilmesi zorunludur. Uzaktan iletişim aracıyla kurulan sözleşmelerde ise, bu bilgiler kullanılan uzaktan iletişim aracına uygun şekilde verilir. Bu bilgilerin tüketiciye verildiğinin ispatı sözleşmeyi düzenleyene aittir”(4) düzenlemesine yer verilmiştir.

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun 4/3 hükmü gereği masraflara ilişkin Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından çıkarılan 29138 sayılı Finansal Tüketicilerden Alınacak Ücretlere İlişkin Usûl ve Esaslar Hakkında Yönetmelik 3 Ekim 2014 tarihinde Resmi Gazetede yayınlanmıştır. Yönetmeliğin 4. maddesinde ücret; Finansal tüketiciden faiz, kâr payı, vergi, fon ve benzeri yasal giderler dışında talep edilen ücret, komisyon, masraf ve benzeri adlar altındaki her türlü parasal tutar olarak ifade edilmiştir.

Yönetmeliğin 6. Maddesi kuruluşlar tarafından ücretlendirilebilecek olan ürün veya hizmetlerin yönetmelik Ek-1’de sınıflandırılacağını belirtmiştir. Bu işlemlerin finansal niteliklerine göre ayrımı kurumun uygun görüşü alınarak Birlikler tarafından yapılacaktır. Bu Yönetmelik ve ekinde yer alanların dışında herhangi bir ürün veya hizmet için ücret alınamayacaktır. Bu sınıflandırmada yer almayan, yeni bir ürün veya hizmet grubunun belirlenmesi veya yeni bir ücret kaleminin oluşturulabilmesi için ilgili kuruluş tarafından Kuruldan izin alınması zorunludur.

Yönetmeliğin 11. maddesinde banka ve sanal kartlardan üyelik ücreti alınamayacağı, hesap özeti gönderimi, sanal kart oluşturma ve kullanımı ile bir takvim yılı içerisinde kayıp, çalıntı ve benzeri nedenler dolayısıyla gerçekleştirilen iki adete kadar kart yenileme karşılığında ücret alınamayacağı, kredi kartı yıllık üyelik ücretinin, ancak finansal tüketiciyi borçlandırıcı nitelikteki ilk kullanımı müteakip ve yıllık olarak tahakkuk ettirileceği belirtilmiştir. Kesintisiz olarak, en az yüz seksen gün süreyle hareket görmeyen kredi kartları hareketsiz kart kabul edilecek ve bu kartlara hareketsiz kaldığı müddetçe yıllık üyelik ücreti yansıtılamayacaktır.

Tüketici ve konut finansmanı kredilerine ilişkin ücretler Yönetmeliğin 10. maddesinde düzenlenmiştir. Yönetmeliğin 10. maddesinde, finansal tüketicilere kullanılacak krediler için kredi ihtiyacının karşılanmasına olanak sağlayan sistemin işletilmesi ve operasyonel süreçlerin yönetilmesi amacıyla alınan tahsis ücreti dışında, istihbarat ücreti, kredi işlem fişi ücreti, ödeme planı değiştirme ücreti, değişken taksitli ödeme planı ücreti gibi başka bir ücret alınamayacağı belirtilmiştir. Kredi tahsis ücreti ise kullanılan kredi anaparasının binde beşini geçemeyecektir. Kurul, gerekli gördüğü hallerde bu sınırı artırmaya ve azaltmaya yetkilidir. Reddedilen kredi taleplerinden bir kamu kurum ve kuruluşuna veya üçüncü kişilere ödenen ücretler hariç olmak üzere herhangi bir ücret alınamayacak ve finansal tüketicilerin ilgili kuruluşlardan borçlarının bulunmadığına dair talep ettikleri bilgi yazıları için bir defaya mahsus olmak üzere ücret alınamayacaktır. Bireysel kredilerde alınabilecek ücretler Yönetmelik Ek – 1 de tahsis ücreti, ekspertiz ücreti, taşınır ve taşınmaz rehin tesis ücreti olarak düzenlenmiştir. Kredi kartlarından ise yıllık üyelik ücreti, ek kart yıllık üyelik ücreti, kart yenileme ve nakit avans çekim ücretlerinin alınabileceği ifade edilmiştir.

Yönetmeliğın 5. maddesinde ücret alınmasına ilişkin şekli şartlar düzenlenmiştir. Sözlęmeler ve yapılan bilgilendirmelerin en az on iki punto büyüklüğünde, anlaşılabilir bir dilde, açık, sade ve okunabilir bir şekilde düzenleneceğı ve bunların bir nüshası kâğıt üzerinde veya kalıcı veri saklayıcısı vasıtasıyla finansal tüketiciye verileceğı birinci fıkrada düzenlenmiştir. Kâğıt üzerinde düzenlenecek sözlęmelerde, “Sözlęşmenin bir nüshasını elden aldım.” şeklindeki ibarenin finansal tüketici tarafından yazılmasının sağlanması, sözlęmeler kapsamında ücret alınabilecek her bir ürün veya hizmet için finansal tüketicinin onayının alınması zorunlu olduğı ve kuruluşlar tarafından finansal tüketicinin onayının alındığı ispat edilemediğı takdirde, onay alınmamış sayılacağı belirtilmiştir.

Yönetmeliğın 7. maddesinde ücretlerin değıştirilebilme şartlarını düzenlemiştir. Buna göre, “Bir takvim yılı içinde ücretlerde, Türkiye İstatistik Kurumunca bir önceki yılsonu itibariyle açıklanan yıllık tüketici fiyatları endeksi artış oranının 1,2 katı re üzerinde artış yapılabilmesi için finansal tüketiciden onay alınması, bunun altında artış öngören değışikliklerin ise finansal tüketiciye en az otuz yün önce yazılı olarak veya kalıcı veri saklayıcısı yoluyla veya kaydı tutulan telefon vasıtasıyla bildirilmesi zorunludur Bu bildirim üzerine finansal tüketicinin kendisine bildirim yapıldığı tarihten itibaren onbeş gün sonrasına kadar ürünün veya hizmetin kullanımından vazgeçme hakkı vardır. Bu hakkın kullanılması hâlinde uygulanacak ücret artışının yürürlüğe girdiğı tarihten itibaren ilave ücret alınamaz. Kuruluşlar, vazgeçme hakkını kullanan finansal tüketiciye uyumsuzluk konusu ürün veya hizmeti vermeyi durdurabilir. Finansal tüketicinin ürünü kullanmaya veya hizmeti almaya devam etmesi hâlinde, değışikliğin kabul edildiğı varsayılır. Kuruluşlar tarafından süreklilik arz etmeyen para transferleri, fatura tahsilâtı gibi anlık işlem ve hizmetlerden ücret tahsil edilmeden önce, işlemin gerçekleştirildiğı alanın yapısına uygun bir şekilde finansal tüketicinin onayının alınması hâlinde yukarıda belirtilen bildirim ve onay alma yükümlülükleri uygulanmaz.

Bu yasal düzenleme karşısında, bankalar bugün almakta oldukları bir takım ücretleri yeni yasanın yürürlüğe girmesinden sonra artık talep edemeyeceklerdir. Örneğın, banka ile kiralık kasa sözlęmesi imzalayan ve bunun karşılığında aidat ödemeyi kabullenen tüketicinin, artık bankanın kendisine kasayı mesai saatleri içinde kullandırmayı beklemesi sunulan hizmet kapsamında haklı bir beklentidir. Bu nedenle, bankaların bunun için tüketiciden ayrıca bir bedel talep etmesi (kasa görme ücreti gibi) hukuken mümkün olamayacaktır (Haznedar, 2014, 8). Bankaların yasal yükümlülükleri arasında yer alan edimler ile sözlęmeyi düzenleyenin kendi menfaati doğrultusunda yapmış olduğı masraflar için de tüketicilerden ücret veya masraf talep edilemeyecektir. Bir ücret veya masrafın tüketiciden talep edilebilmesi için belirtilen bu ilkelere uygun olması yalnız başına yeterli değıldir. Aynı zamanda bu ücret ve masrafların sözlęşmenin eki olarak kâğıt üzerinde yazılı şekilde tüketiciye verilmiş olması da gerekmektedir. Uzaktan iletişim aracıyla kurulan sözlęmelerde ise, bu bilgiler kullanılan uzaktan iletişim aracına uygun şekilde verilecektir. Herhangi bir ihtilafta bu hususun yerine getirildiğinin ispatı bankaya ait olacaktır.

Tüketiciye sunulan ürün ve hizmetlerde faiz dışında alınabilecek masrafların BDDK tarafından belirleneceğı belirtilmekte ise de bu belirlemede BDDK'nın karar verme yetkisi mutlak değıldir. 6502 Sayılı Kanun'un 4. maddesinde, bu belirlemenin “Gümrük ve Ticaret

Bakanlığının görüşünü alarak”, “kanunun ruhuna uygun bir şekilde” ve “tüketiciyi koruyacak bir biçimde” yapılması gerektiği belirtilmiştir. Yapılacak böyle bir belirleme sadece konuya sözleşme koşullarının başlı başına haksız şart olarak kabul edilmemesine neden olacak, yoksa yargı denetimini tamamen ortadan kaldırmayacaktır (Haznedar, 2014, 8). Örneğin, alınan ücret veya masrafa ilişkin bilgilerin sözleşmenin eki olarak tüketiciye verilir vermediği, BDDK tarafından ücret ve masrafların üst limitleri belirlenmezse alınan ücretin makul olup olmadığı yine mahkemelerce denetlenmeye devam edilecektir.

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununun 31. maddesinin birinci fıkrasında belirli süreli kredi sözleşmesine ilişkin bir hesap açılması ve bu hesaptan sadece kredi ile ilgili işlemler yapılması durumunda, tüketiciden bu hesaba ilişkin herhangi bir isim altında ücret veya masraf talep edilemeyeceği, aynı maddenin ikinci fıkrasında ise, kart çıkaran kuruluşların, tüketicilere yıllık üyelik aidatı ve benzeri isim altında ücret tahsil etmedikleri bir kredi kartı türü sunmak zorunda olduğu belirtilmiştir (Aslan, 2014, 401; Gümüş, 2014, 213). Bu hesabın tüketicinin aksine yazılı talebi olmaması hâlinde kredinin geri ödenmesi ile birlikte kapatılması gerekmektedir. Ayrıca, tüketicinin açık talimatı olmaksızın, belirli süreli kredi sözleşmesi ile ilişkili bir kredili mevduat sözleşmesi yapılması mümkün değildir (m.31). Finansal Tüketicilerden Alınacak Ücretlere İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 10. maddesinde de aynı hüküm tekrar edilmiş ayrıca sekizinci fıkra da Finansal tüketicinin onayı olmaksızın, belirli süreli kredi sözleşmesi ile ilişkili bir kredili hesap sözleşmesi yapılamayacağı ve kredi tahsilâtlarının bu hesaptan gerçekleştirilemeyeceği ifade edilmiştir (Çınar, 62). Yönetmeliğin 10. maddesinin 7. fıkrasında kredili mevduat hesaplarından kullanılan krediler ile kredi kartlarından yapılan taksitli nakit avans işlemleri için ücret tahsil edilemeyeceği belirtilmiştir. Buna göre, belirli süreli tüketici kredi sözleşmelerinde sadece kredi tahsis ücreti alınabilecek, kredili mevduat hesabından kullanılan kredilerden ise hiçbir ücret alınmayacaktır (Çınar, 2015, 62).

Kredi kartları konusunda, Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununun 31/3 ve Yönetmeliğin 11. maddesinin birinci fıkrasında, kart çıkaran kuruluşların, tüketicilere yıllık üyelik aidatı ve benzeri isim altında ücret tahsil etmedikleri bir kredi kartı türü sunmak zorunda olduğu ifade edilmiştir. Buna göre, üyelik ücreti bulunmayan kredi kartlarının ödemeleri faiz karşılığında üç aydan fazla bir süre için ertelenirse tüketici kredilerine ilişkin hükümler uygulanırsa bile tüketiciden kredi tahsis ücreti ya da yıllık üyelik ücreti istenemeyecektir (Çınar, 2015, 62). Kredi kart aidatlarına ilişkin diğer bir düzenleme ise BKKK m 13/2 ve 24/4 hükümleridir. Bu düzenlemeye göre, bankaların komisyon alabilmeleri için bunun sözleşmede yer alması gerekir, yazı şekli 12 punto ve koyu renkli olacaktır. Ayrıca bu konuda tüketiciye bilgi verilmesi zorunludur. Bu bilginin kapsamına, aidatın miktarı, süresi, ödeme zamanı ayrıntılı şekilde açıklanmalıdır (Önal, 2014, 51). Tüketicinin yazılı veya kalıcı veri saklayıcısı aracılığıyla açık talebi olmaksızın kredi ile ilgili sigorta yaptırılmayacaktır. Tüketicinin sigorta yaptırmak istemesi hâlinde, istediği sigorta şirketinden sağladığı teminat, banka tarafından kabul edilmek zorundadır. (m.29) (Önal, 2014, 47)

Bu düzenlemelere paralel olarak Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, “Mevduat ve Kredi Faiz Oranları ve Katılma Hesapları Kar ve Zarara Katılma Oranları ile Kredi İşlemlerinde Faiz Dışında Sağlanacak Diğer Menfaatler Hakkında Tebliğ’inde değişikliğe gitmiştir. Tebliğ’in 4. maddesinin

ilk fıkrası olan “Bankalarca, reeskont kaynaklı krediler dışındaki kredilere uygulanacak faiz oranları ile faiz dışında sağlanacak diğer menfaatlerin ve tahsil olunacak masrafların nitelikleri ve sınırları serbestçe belirlenir” cümlesi çıkartılmıştır. Düzenlemenin son durumu; “Tketicilerinde faiz dışında sağlanacak diğer menfaatler ve tahsil olunacak masraflar açısından Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) tarafından yürürlüğe konulan ve 3 Ekim 2014 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan Finansal Tüketicilerden Alınacak cretlere İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümleri saklıdır. Kredili mevduat hesaplarında uygulanacak azami akdi ve gecikme faiz oranları Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu’nun 26. maddesi uyarınca TCMB tarafından belirlenen azami oranları geçemez.” şeklinde dir. Ayrıca, daha önce sadece şubelerde duyurulan faiz oranlarının şubelere ek olarak, web sitelerinde de ilan edilmesi şartı tebliğe eklenmiştir.

9- Tüketicinin Erken deme İndirimi ve Bankanın Erken deme Tazminatı Talep Hakkı

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununun 27. maddesinde, “Tüketicisi, vadesi gelmemiş bir veya birden çok taksit ödemesinde bulunabilir veya kredi borcunun tamamını erken deyebilir. Bu hâllerde kredi veren, erken ödenen miktara göre gerekli tüm faiz ve diğer maliyet unsurlarına ilişkin indirim yapmakla yükümlüdür” hükmüne yer vererek, tüketicisi kredi sözleşmelerinde kredi verenin, erken ödeme halinde indirim yapmasının zorunlu olduğu ifade edilmiştir (Aslan, 2014, 390; İnal, 2005, 764). Erken deme halinde indirimin nasıl hesaplanacağı Tüketicisi Kredisiz Sözleşmeleri Yönetmeliği’nin 15. maddesinde düzenlenmiştir. Bu düzenlemeye göre, (1) Tüketicisi, vadesi gelmemiş bir veya birden çok taksit ödemesinde bulunabilir veya kredi borcunun tamamını ya da bir kısmını erken deyebilir. Bu hâllerde kredi veren 16 ve 17 nci maddelerde belirtilen hükümlere uygun olarak faizin tamamının veya bir kısmının peşin olarak tahsil edildiği durumlar da dahil olmak üzere gerekli indirimi yapmakla yükümlüdür. (2) Tüketicinin, vadesi gelmemiş bir veya birden çok taksit ödemesinde bulunması veya kredi borcunun tamamını ya da bir kısmını vadesinden önce ödemesi durumunda, erken ödeme indirimi hesaplanırken tüketicinin ödemeyi yaptığı tarih esas alınır. Bu tarih tüketicisi aleyhine olacak şekilde değiştirilemez. (3) Kredi veren, faizin tamamının veya bir kısmının tüketiciden peşin olarak tahsil edildiği kredilerde, tüketicinin erken ödeme yapması halinde akdi faiz oranı üzerinden gerekli indirimi yapmak üzere bir sistem kurmakla yükümlüdür. Bu durumda, Ek-3’te yer alan hususlar esas alınır.

Kredinin tamamının erken denmesi, Yönetmeliğin 16. Maddesinde düzenlenmiştir. Bu maddeye göre, (1) Kredinin tamamının erken ödenmesi taksit tarihinde yapılıyorsa vadesi gelen taksit ödemesi ile birlikte geriye kalan taksit tutarları içerisindeki anapara borcu ve varsa o tarihe kadar tahsil edilmemiş faiz, vergi, harç ve benzeri yasal yükümlülükler tahsil edilir. (2) Kredinin tamamının erken ödenmesi, iki taksit arasında yapılıyorsa; ödeme planında yer alan en son denmiş taksit tarihiyle erken ödeme işleminin gerçekleştiği tarih arasında, anaparaya işleyen faiz tutarı, en son denmiş taksit tarihi itibarıyla geriye kalan taksit tutarları içerisindeki anapara borcu ve varsa o tarihe kadar tahsil edilmemiş faiz ile vergi, harç ve benzeri yasal yükümlülükler

tahsil edilir. Ancak faizin tamamının veya bir kısmının tüketiciden peşin olarak tahsil edildiği kredilerde, kredinin tamamının erken ödenmesi durumunda, erken ödeme yapılan tarih ve tutar esas alınarak, akdi faiz oranı üzerinden gerekli faiz iadesi yapılır. (3) Kredinin tamamının erken ödenmesi işlemlerinde Ek-2'de yer alan hususlar esas alınır.

Bankanın talep edebileceği erken ödeme tazminatı konusunda, 6502 Sayılı Kanun'da, 4077 Sayılı Kanun ile paralel olarak sadece sabit faizli konut finansmanı kredileri için erken ödeme tazminatı kararlaştırılmıştır. Değişken faizli konut finansmanı kredileri ile tüketici kredilerinde ise erken ödeme tazminatı söz konusu değildir (Haznedar, 2014, 25). Bu konuda 6502 Sayılı Kanun'da tüketici lehine değişikliğe gidilmiştir. Konuyu düzenleyen 27 37. maddede "*Faiz oranının sabit olarak belirlenmesi hâlinde, sözleşmede yer verilmek suretiyle, bir ya da birden fazla ödemenin vadesinden önce yapılması durumunda, konut finansmanı kuruluşu tarafından tüketiciden erken ödeme tazminatı talep edilebilir. Erken ödeme tazminatı gerekli faiz indirimi yapılarak hesaplanan ve tüketici tarafından konut finansmanı kuruluşuna erken ödenen tutarın kalan vadesi otuz altı ayı aşmayan kredilerde yüzde birini, kalan vadesi otuz altı ayı aşan kredilerde ise yüzde ikisini geçemez. Oranların değişken olarak belirlenmesi hâlinde tüketiciden erken ödeme tazminatı talep edilemez*" düzenlemesine yer verilmiştir. Bu düzenlemeye göre, konut finansmanı kuruluşu; vade sonuna 36 aydan daha az bir zaman kalmışsa %1, daha fazla bir zaman kalmışsa %2 oranında erken ödeme tazminatı talep edilebilecektir. (6502 Sayılı Kanun m.37) 4077 Sayılı Kanunda ise tazminat erken ödeme tarihine bakılmaksızın %2 olarak uygulanmaktaydı. (4077 sayılı Kanun m.10/B). Yargıtay, erken ödeme tazminatının sadece gerçek anlamda erken ödeme hallerinde talep edilebileceği, kredi kuruluşunun tüketici ile anlaşarak eski krediyi kapatıp güncel faiz oranlarına göre yeniden kredilendirme yapması halinde erken ödeme ücreti talep edilemeyeceği görüşündedir. (Yargıtay 13. Hukuk Dairesi, 29.11.2012, 2012/27053 E. – 2012/27475) "*... yapılan işlemin teknik olarak erken ödeme niteliğinde bulunmayıp yapılandırma işlemi niteliğinde bulunması halinde, erken ödeme ücreti adı altında bir ücretin tüketicilerden alınmasında hukuka uygunluk bulunmamaktadır.*

10- Şahsi Teminatların Adi Kefalet Sayılması

Tüketici kredisinde kefalet 4077 sayılı TKHK m.10, f.3'de, "*Tüketici kredisinin teminatı olarak şahsi teminat verildiği hallerde, kredi veren, asıl borçluya başvurmadan, kefinden borcun ifasını isteyemez.*" şeklinde düzenlenmişti. Bu durumda, tüketici kredisinde asıl borçluya başvurmadan kefinden borcun ifasının istenemeyeceği kabul edilmekteydi (Öztek, 2008, 13). Bu hükümlerle, tüketici kredilerine kefil olan kişilerin kefaletinin adi kefalet olmasının amaçlandığı, yani müteselsil kefalet sayılmaması sebebiyle önce asıl borçlu olan tüketiciye başvurulması şartının düzenlendiği kabul edilmekteydi (Zevkliler/Aydoğdu, 2004, 293).

6502 sayılı kanunda, tüketici işlemlerinde, tüketicinin borçlarına karşılık olarak alınan şahsi teminatların her ne isim altında olursa olsun adi kefalet sayılacağı açıkça belirtilmiş ve bu konudaki tereddütlerin önüne geçilmesi sağlanmıştır. (Önder/Özkul, 2013, 42). 6502 sayılı TKHK m.4/6 hükmü; "*Tüketici işlemlerinde, tüketicinin edimlerine karşılık olarak alınan şahsi teminatlar, her ne isim altında olursa olsun adi kefalet sayılır. Tüketicinin alacaklarına ilişkin karşı*

tarafça verilen şahsi teminatlar diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmadıkça müteselsil kefalet sayılır.” şeklinde dir. Bu düzenlemeye göre, tüketicinin edimlerine karşılık olarak alınan şahsi teminatlar adi kefalet sayılacak, ancak tüketicinin alacaklarına ilişkin karşı tarafça verilen şahsi teminatlar kural olarak müteselsil kefalet sayılacaktır.

II - Hakem Heyetine Başuru Konusunda Değişiklikler

6502 sayılı Kanun ile birlikte Tüketiciler Hakem Heyetlerinin görev alanı genişlemiştir. Banka ile tüketiciler arasında, bankacılık hizmetinden kaynaklanacak her türlü ihtiyafta tüketiciler yönünden Tüketiciler Mahkemeleri ve parasal sınır içerisinde kalanlar için Tüketiciler Hakem Heyeti görevli olacaktır (6502 Sayılı Kanun m.66). Yargıtay, 4077 sayılı Kanun döneminde sadece kredi kartları, tüketiciler kredileri ve konut finansmanı kredileri için Hakem Heyetlerini görevli kabul etmekteydi; (Yargıtay 11.Hukuk Dairesi, 09.03.2009, 2009/2029 E. – 2009/2700 K). (Haznedar, 2014, 28).

6502 Sayılı Kanun ile getirilen yeniliklerden bir diğeri de parasal sınır üzerindeki uyuşmazlıklar için Hakem Heyetlerine yapılacak başurunun yasaklanmış olmasıdır. (m.69). Bu nedenle, tüketiciler hakem heyetleri 6502 Sayılı Kanun yürürlüğe girdikten sonra limit üzerindeki başuruları görevsizlik nedeniyle reddetmek durumundadırlar. (Tutumlu, 2014, 118).

6502 Sayılı Kanun ile Tüketiciler Hakem Heyetlerine başuru sınırı, İlçe Hakem Heyetleri için 2.000 TL 'sına, İl Hakem Heyetleri için 3.000 TL' sına çıkartılmıştır. Bu sınır, 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununun 68 inci ve Tüketiciler Hakem Heyetleri Yönetmeliğinin 6 ncı maddelerinde yer alan parasal sınırların arttırılmasına ilişkin tebliğ (Tebliğ No: TGM-2014/2) gereğince;

- a) İlçe tüketiciler hakem heyetleri için st parasal sınır, 2.200 Türk Lirası,
- b) Büyükşehir statüsünde olan illerdeki il tüketiciler hakem heyetleri için parasal sınır, 2.200 Türk Lirası ile 3.300 Türk Lirası arası,
- c) Büyükşehir statüsünde olmayan illerin merkezlerindeki il tüketiciler hakem heyetleri için st parasal sınır, 3.300 Türk Lirası,
- ) Büyükşehir statüsünde olmayan illere bağlı ilçelerdeki il tüketiciler hakem heyetleri için parasal sınır, 2.200 Türk Lirası ile 3.300 Türk Lirası arası olarak tespit edilmiştir. Ayrıca, itiraz olunan karar esas yönünden kanuna uygun olup da, hesap hatası, maddi hata veya kanunun olaya uygulanmasında hata edilmiş ise tüketiciler mahkemelerine kararı düzelterek onama yetkisi verilmiştir. Böylelikle, esasa ilişkin olmayan bir sebeple Hakem Heyeti kararının iptal edilmesinden kaynaklanacak tüketiciler mağduriyetinin önüne geçilecektir.

Sonuç

6502 sayılı yeni Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun 28.05.2014 tarihinde yürürlüğe girmiş ve herhangi bir sınırlama yapılmaksızın banka ile tüketiciler arasındaki her türlü bankacılık

hizmeti kanunun kapsamı içine alınmıştır. 6502 Sayılı Kanun'un 3. maddesinde tüketici işleminin tanımı, “*Mal veya hizmet piyasalarında kamu tüzel kişileri de dâhil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla hareket eden veya onun adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişiler ile tüketiciler arasında kurulan, eser, taşıma, simsarlık, sigorta, vekâlet, bankacılık ve benzeri sözleşmeler de dâhil olmak üzere her türlü sözleşme ve hukuki işlem*” şeklinde tanımlanmıştır. Ayrıca, 83. maddede; “*Taraflardan birini tüketicinin oluşturduğu işlemler ile ilgili diğer kanunlarda düzenleme olması, bu işlemin tüketici işlemi sayılmasını ve bu Kanunun görev ve yetkiye ilişkin hükümlerinin uygulanmasını engellemez*” denilerek 6502 Sayılı Kanun'un tüketici işlemlerinde mutlak uygulama alanı bulacağı belirtilmiştir. Bu durum karşısında, yeni kanun yürürlüğe girdikten sonra bankalar ile tüketiciler arasında, ek hesap, kiralık kasa, havale, eft, şartları oluşmuş ise kredi kartı işlemleri gibi her türlü bankacılık hizmetinden kaynaklanan uyuşmazlıklar Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun kapsamına dâhil olacaktır. Bunun sonucu olarak da yukarıda ayrıntıları açıklandığı üzere, öncelikle sözleşmede öngörülen koşullar, sözleşme süresi içinde tüketici aleyhine değiştirilemeyecektir. Tüketiciden; kendisine sunulan mal veya hizmet kapsamında haklı olarak yapılmasını beklediği ve sözleşmeyi düzenleyen yasal yükümlülükleri arasında yer alan edimler ile sözleşmeyi düzenleyen kendi menfaati doğrultusunda yapmış olduğu masraflar için ek bir bedel talep edilememesi esastır. Banka ile düzenlenen sözleşmelere istinaden tüketiciden talep edilecek her türlü ücret ve masrafa ilişkin bilgilerin, sözleşmenin eki olarak kâğıt üzerinde yazılı şekilde tüketiciye verilmesi bir zorunluluk olarak düzenlenmiştir. Ayrıca, tüketicinin edimlerine karşılık olarak alınan şahsi teminatlar adi kefalet niteliğinde olacak, temerrüt hâli de dâhil olmak üzere, hiçbir şekilde bileşik faiz uygulanamaması gibi temel ilkeler bankalar ile tüketiciler arasındaki tüm hukuki işlemlere uygulanacaktır.

Kaynaklar

- Akipek, şebnem: Tüketici Kredisi, Ankara, 1999.
- Akipek, şebnem: “Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun erevesinde Kredi Kartları” Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S: 3, Ankara, 2003, s. 103- 120.
- Aslan, İ.Yılmaz; Tüketici Hukuku / 6502 Sayılı Kanuna Göre, Bursa, 2014
- Aslan, İ.Yılmaz; Tüketici Hukuku Dersleri, Bursa, 2011.
- Atamer, Yeşim: “Tüketici Kredisi Hukukunda Reform Projeleri ve Avrupa Birliği Hukuku ile Uyumu”, Banka ve Tüketici Hukuku Sorunları Sempozyumu, İstanbul, 2010.
- Aydoğdu, Murat, “6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu’nda Faiz İle İlgili Düzenlemeler” Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.12, S.1, 2010.
- Aydoğdu, Murat; Tüketici Hukuku Dersleri, Ankara, 2015.
- Can, Bilal: “6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanunun Konut Finansmanına Yönelik Hükümleri, Terazi Hukuk Dergisi, C.9, S.89, 2014.
- Ceylan, Ebru: “Banka Kredi Kartları”, Banka ve Finans Hukuku Paneli, İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul 2009, s. 930-938.
- Ceylan, Ebru: Kredi Kartını Kullanan Tüketicinin Hukuki Durumu, İstanbul, 2010.
- Ceylan, Ebru: “6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’daki Tüketici Kredileri İle İlgili Yeni Düzenlemeler”, İstanbul Barosu Tüketici Hakları ve Rekabet Hukuk Özel Sayısı, C.88, 2014.
- ınar, Ömer; “Tüketici Kredisi Sözleşmelerinin Hukukî Niteliği ve Hükümleri”, Sektörel Bazda Tüketici Hukuku Uygulamaları Külliyyatı, C. 1, Bankacılık Sektöründe Tüketici Hukuku Uygulamaları, İstanbul, 2015.
- Deryal, Yahya, “Tüketici Kredilerinde Haksız Şart Örnekleri ve 6502 Sayılı Kanunla Getirilen Yeni Düzenlemenin Değerlendirilmesi”, Terazi Hukuk Dergisi, C.9, S.89, 2014.
- Gezder, Ümit, Tüketici Kredisi Sözleşmeleri, İstanbul 1998.
- Gümüş, M, Alper, 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi, C. 1, İstanbul, 2014.
- Haznedar, İbrahim Murat: “6502 Sayılı Yeni Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun’un Bankacılık Uygulamaları Bakımından Getirdiği Yenilikler”, İstanbul Barosu Dergisi, C. 88, S: 3, 2014, s. 5-34.
- İnal, Tamer; Tüketici Kredileri ve Tüketici Kredisi Sözleşmeleri, İstanbul 2005.
- Önal, Ali; “6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Kapsamında Kredi Kartlarına İlişkin Düzenlemelerin Değerlendirilmesi”, İstanbul Barosu Dergisi, C: 88 · S: 2014/4, s. 32-55.
- Önder, M.Fahrettin; ÖZKUL,Burcu: “6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Açısından Tüketici Kredisi Sözleşmelerinde Bankaya Verilen Şahsi Güvence: Adi Kefalet Sözleşmesi”, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C.18, S.3, 2013.
- Öztek, Selçuk; Genel Olarak Tüketici Kredileri ve Tüketici Kredilerinde Kişisel Teminatlar, Bankacılar Dergisi, Sayı 67, 2008
- Reisoğlu, Seza: “Türk Borçlar Kanunu’nun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunun Bankacılık İşlemleri Açısından Değerlendirilmesi”, Bankacılar Dergisi, Sayı 82, İstanbul, 2012
- Şahin, Oya: Bankalar tarafından “Kredi Kart Üyelik Ücreti-Kart Aidatı” Adı Altında Tahsil Edilen Bedellerin Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Karşısındaki Durumu, İstanbul Barosu Dergisi, Tüketici Hakları ve Rekabetin Korunması Hukuku, Özel Sayı: 6, 2007.
- Tutumlu, Mehmet Akif: “6502 sayılı TKHK’ya Göre, Tüketici Hakem Heyetlerinin Yetki ve Görev Sınırları”,

Terazi Hukuk Dergisi, C.9, S.89, 2014.

Yağcı, Kürşad: “Anapara Faizi ve Üst Sınır Faizine Üst Sınır Getiren TBK m.88 ve 120 Hükümlerinin Ticari Faizler (TTK m.8 ve TTK m.9) Bakımından Uygulanabilirliği”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Sayı 2, 2013.

Zevkliler, Aydın / Aydoğdu, Murat, Tüketicinin Korunması Hukuku, 3.Baskı, Ankara 2004